

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA

Economia BATXILLERAT

DEPARTAMENT D'ECONOMIA

Curs 2021-2022

ÍNDEX

1.INTRODUCCIÓ	4
a. -LA NECESSITAT DE LA PROGRAMACIÓ	5
b. -ELEMENTS PER A ELABORAR UNA PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA	7
c. -NORMATIVA DE REFERÈNCIA	8
1.1.JUSTIFICACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ	11
1.2.CONTEXTUALITZACIÓ	12
2.OBJECTIUS DE L'ETAPA	
2.1.OBJECTIUS GENERALS	14
2.2.OBJECTIUS GENERALS DE BATXILLERAT	16
2.3.OBJECTIUS ESPECÍFICS D'ECONOMIA	17
3.COMPETÈNCIES	
3.1.INCORPORACIÓ DE LES COMPETÈNCIES CLAU	19
3.2.COMPETÈNCIES CLAU	20
3.3.APORTACIONS DE L'ÀREA EN L'ASSOLIMENT DE LES COMPETÈNCIES CLAU	23
3.4.RELACIÓ ENTRE LES COMPETÈNCIES CLAU I ELS OBJECTIUS D'ECONOMIA	24
4.CONTINGUTS	
4.1.INTRODUCCIÓ	28
4.2.DESCRIPCIÓ GENERAL DE L'ÀREA D'ECONOMIA	29
4.3.BLOCS DE CONTINGUTS D'ECONOMIA	30
5.CRITERIS D'AVALUACIÓ GENERALS D'ECONOMIA	35
6.INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ	40
7.CRITERIS DE QUALIFICACIÓ	44
8.METODOLOGIA.ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES	
8.1.METODOLOGIA GENERAL DE L'ÀREA	47
8.2.METODOLOGIA ESPECÍFICA D'ECONOMIA	50
9.MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB ALUMNAT QUE REQUERISCA ACTUACIONS PER A LA COMPENSACIÓ DE LES DESIGUALTATS	53
10.UNITATS DIDÀCTIQUES	
10.1 ORGANITZACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES	56
10.2 DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES	74
11.CONTINGUTS MÍNIMS	75
12.ELEMENTS TRANSVERSALS	78
13.ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES	80
14.AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT	81
15.SEGUIMENT PROGRAMACIONS: CORRECCIONS I AJUSTOS	83

1. INTRODUCCIÓ

La transmissió de la cultura és un dels aspectes més importants i més preocupants per a una societat. Del que parlem és de la tasca de passar, d'unes generacions a unes altres, el corpus de coneixement acumulat: sabers i tècniques, valors i creences, coneixements, maneres, maneres, costums, etc., etc. Compleix aquesta tasca una doble missió: socialitzar als nous membres d'una comunitat i garantir que els coneixements no es perden i contribueixen al manteniment de la societat en el futur. A aquesta transmissió és el que anomenem educació.

Com més complexa siga una societat més es complica, al seu torn, la manera de transmetre la cultura. Encara que les societats tenen multitud de mecanismes per educar, necessiten estructurar, ordenar, planificar en definitiva, les fórmules adequades per fer realment efectiva aquesta tasca. En les societats complexes, a aquesta estructura se li denomina sistema educatiu.

En una societat com la nostra, existeixen responsables, en diferents nivells, del sistema educatiu. Aquests han de prendre una sèrie de decisions, han de decidir què coneixements es transmeten, de quina manera, en quins llocs i moments, qui estan preparats per comunicar-los, etc. etc. Han de decidir també com s'acredita l'adquisició d'aquests coneixements i com s'atén a les diferències entre els subjectes objecte de l'educació. Tot això en el seu àmbit d'actuació: El govern de l'Estat, les Comunitats Autònomes en les seves competències, els centres educatius i el professorat.

En els diferents nivells es prenen diferents decisions referides a com s'ha de produir aquesta transmissió. Aquestes decisions es plasmen en documents que tenen el seu àmbit d'aplicació i obliguen al seu compliment, però deixen un espai d'autonomia per al següent nivell. D'aquesta manera es produeix una sèrie de planificacions en cascada que compleixen amb la necessitat social d'organitzar el procés d'ensenyament i aprenentatge. Això és:

- 1.-Govern de l'Estat: Lleis Orgàniques, Reials decrets, Ordres Ministerials...
- 2.-Govern Valencià: Decrets, Ordres, Resolucions....
- 3.-Centres Educatius: Projecte Educatiu, Projecte Curricular, Reglament de Règim Intern....
- 4.-Departaments: Programacions didàctiques

5.-Professorat: Unitats didàctiques

Els últims 35 anys a L'Estat Espanyol han estat en general i en Educació en particular, d'autèntica convulsió. En l'àmbit educatiu hem passat durant aquest període per 4 lleis orgàniques: *LGE, *LODE, LOGSE, LOCE, LOMCE... i tants decrets, tantes ordres, tant desenvolupament normatiu que, si els professionals no saberen el que han de fer, seria una autèntica proesa complir el corpus legal.

Tots aquests canvis no es deuen només als avatars polítics i a les conjuntures internacionals (la comunitat europea ha incidit també de manera important en nostra canvis educatius), sinó a la quantitat, qualitat i celeritat dels avanços del coneixement, a l'evolució social i als progressos en Pedagogia i en Psicologia.

Per aquest motiu resulta imprescindible seguir comptant amb les fonts tradicionals del currículum que han d'alimentar cada nivell de decisió per adaptar-se als diferents moments. Aquestes fonts que influirien també de manera decisiva en l'elaboració de la programació serien les següents:

1. Epistemològica: Té en compte les característiques i fonaments del saber, la lògica interna de la matèria i l'evolució de les idees científiques. És la font que tradicionalment ha estat més influent.
2. Sociològica: Característiques de la societat i aspectes fonamentals de la seva organització i dinàmica. Demandes socials al sistema educatiu i factors d'incidència més importants en el procés ensenyament-aprenentatge. És la contextualització en el moment socio-històric en què es desenvolupa l'activitat. Està a la base del plantejament que fan alguns autors entre el coneixement quotidià, escolar i científic.
3. Pedagògica: Compta amb les aplicacions didàctiques, la pràctica educativa i les finalitats de l'Educació.
4. Psicològica: Ens dona dades sobre les característiques dels subjectes, del seu moment evolutiu i de com se l'aprenentatge.

a.- LA NECESSITAT DE LA PROGRAMACIÓ

Necessita l'arquitecta un projecte, el cuiner una recepta, les gerències unes línies estratègiques i les productores cinematogràfiques un guió... Tota activitat que pretenga assolir-se amb èxit necessita planificar-se. Tota tasca o conjunt de tasques

necessita un pla, un projecte, per evitar la improvisació, per anticipar-se als imprevists, per afrontar el dia a dia amb el menor nivell d'estrès possible.

Més tard, l'experiència i la confrontació amb la realitat ens permetran innovar i deixar espais i temps per al toc personal, però la garantia dels resultats la posen bàsicament el tenir en compte amb temps les grans qüestions: QUÈ, COM, QUAN I PER A QUI formem.

Les i els docents necessitem, com qualsevol un altre professional, planificar la nostra activitat. Aquesta planificació resulta imprescindible, d'una banda, per complir amb l'estipulat per instàncies superiors i contextualitzar-ho en el nostre entorn, i, per un altre, per allunyar-se de l'intuicionisme i de l'activisme. És el que denominem planificació didàctica, que inclouria la programació didàctica, realitzada pels departaments i la programació d'aula realitzada pel professorat per a la seva tasca quotidiana.

La programació didàctica és el punt d'inflexió entre les *macro estructures (Administracions i centre educatiu) i la solitud del docent en la seua tasca diària. Les diferents definicions de programació responen a diferents concepcions de l'ensenyament i els seus processos. Per això, es diu que una programació didàctica pot ser:

- A.-UNA GUIA DE LES EXPERIÈNCIES QUE HA DE TENIR L'ALUMNAT.
- B.-L'ESPECIFICACIÓ D'INTENCIONS EDUCATIVES.
- C.- UNA DEFINICIÓ DE CONTINGUTS.
- D.-UN PLÀ D'ACTIVITATS.
- E.-LA DESCRIPCIÓ DE TASQUES I DESTRESES.
- F.-EL PROGRAMA DE CONTINGUTS.

Però, en definitiva, què és una programació didàctica? què és programar? Programar és decidir. Programar és responsabilitzar-nos de la parcel·la que ens correspon del procés educatiu. Si volguéssim aproximar-nos a una definició el més completa i realista possible direm que una programació és un conjunt de decisions adoptades pel professorat d'una especialitat en un centre educatiu, referent a una matèria o àrea i del nivell en el qual s'imparteix, tot això en el marc del procés global d'ensenyament-aprenentatge.

Les prescripcions normatives, la naturalesa dels continguts a impartir, el context en el qual es desenvolupa la nostra labor, així com les nostres peculiaritats com a docents i les de l'alumnat amb el qual ens trobem, orienten la programació. D'aquesta manera, i a grans trets, s'estableixen dues gran línies programàtiques:

Programació conductista: Basada en objectius operatius i en conductes prefixades plantejades com a metes terminals del procés.

Programació cognitiva: Basada en objectius-tendències i en capacitats.

Els elements assenyalats més amunt com a paràmetres d'orientació de la programació aconsellen desenvolupar una programació didàctica més cognitiva que conductista. La veritat és que l'elecció d'una o un altre corrent programàtic es realitza en funció de la rigidesa dels anomenats "paquets didàctics". Aquesta rigidesa ve determinada per la característica instrumental d'alguns continguts. En qualsevol cas, l'experiència i les teories a l'ús aconsellen centrar-se més en els aspectes cognitius i de capacitats de les decisions a prendre.

b. - ELEMENTS PER A ELABORAR UNA PROGRAMACIÓ.

La programació didàctica consta dels següents elements:

- 1.1) Justificació de la programació
- 1.2) Contextualització
- 2) Objectius de l'etapa
- 3) Competències
- 4) Continguts
- 5) Criteris d'avaluació
- 6) Instruments d'avaluació
- 7) Criteris de qualificació
- 8) Metodologia. Orientacions didàctiques
- 9) Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requereix actuacions per a la compensació de les desigualtats.
- 10) Unitats didàctiques
 - 10.1) Organització de les unitats didàctiques:
 - 10.1.1) Objectius de la unitat
 - 10.1.2) Continguts
 - 10.1.3) Criteris d'avaluació
 - 10.1.4) Competències
 - 10.1.5) Activitats d'ensenyament-aprenentatge
 - 10.1.6) Recursos didàctics
 - 10.1.7) Activitats d'avaluació
 - 10.1.8) Activitats de reforç i ampliació
 - 10.2) Distribució temporal de les unitats didàctiques

- 11) Continguts mínims
- 12) Elements transversals
- 13) Activitats complementàries
- 14) Avaluació de la pràctica docent a través d'indicadors d'èxit
- 15) Seguiment programacions: correccions i ajustos

Una primera part de la programació didàctica, que actuaria d'introducció, la componen, conjuntament, la justificació teòrica i la contextualització. Formarien un primer pas d'aproximació a la realitat amb la qual s'haurà de mesurar la programació. En la justificació teòrica entrarien les intencions educatives a nivell general; en la contextualització ens trobaríem amb l'anàlisi de les claus de l'entorn del centre. Es nodreixen la una de l'altra.

Si es pogués utilitzar el símil els elements esmentats en el paràgraf anterior serien els entremesos mentre que els objectius, els continguts, la metodologia i els criteris d'avaluació són el plat fort. Dit amb propietat formarien el corpus central de la programació.

L'atenció a les necessitats educatives específiques vindria a alleujar la forta càrrega del nucli central de la programació. Matisarien proporcionant alternatives a objectius, continguts i criteris d'avaluació per atendre a totes les situacions de l'aula.

c.- **NORMATIVA DE REFERÈNCIA**

El referent normatiu bàsic al País Valencià per a l'elaboració de les programacions didàctiques és l'Ordre 38/2017 per la qual es regula l'avaluació del batxillerat i l'educació secundària obligatòria; és aquest Ordre la que utilitzem com a eina, junt a la Resolució del 5 de juliol del 2019 a l'apartat 2.2.2.4.a.

A banda, aquesta programació s'ha planificat i ha estat redactada sempre respectant el marc legislatiu vigent:

- **La Constitució Espanyola (1978).**
- **Llei Orgànica 1/2006, de 10 d'abril, de Reforma de la Llei Orgànica 5/1982, d'1 de juliol, d'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.**
- **Decret 79/1984, de 30 de juliol, del Consell de la Generalitat Valenciana, sobre l'aplicació de la Llei 4/1983, d'Ús i Ensenyament del Valencià, en l'àmbit de l'ensenyament no universitari de la Comunitat Valenciana.**
- **LODE. La Llei Orgànica 8/1995, de 3 de juliol, Reguladora del Dret a l'educació.**

- **PEC. El Projecte Educatiu del Centre, IES Enric Valor de Pego.**
- Decret 234/1997 de 2 de setembre, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el **Reglament orgànic i funcional dels instituts d'educació secundària.**
- **LOE.** La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació. Reial Decret 806/2006, de 30 de juny. Calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu establida en la LOE.
- Reial Decret 1631/2006, de 29 de desembre, pel que s'estableixen les **ensenyances mínimes corresponents a l'Educació Secundària Obligatòria.**
- Decret 112/2007, de 20 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix el **Currículum de l'Educació Secundària Obligatòria** a la Comunitat Valenciana.
- Ordre de 16 de juny de 2008, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regula el **programa de diversificació curricular** en l'educació secundària obligatòria.
- Reial Decret 1467/2007, de 2 de novembre, pel que s'estableix l'**estructura del Batxillerat i es fixen els seus ensenyaments mínims.**
- Decret 102/2008, d'11 de juliol, del Consell, pel qual s'estableix el **Currículum del Batxillerat** en la Comunitat Valenciana.
- Ordre de 19 de juny de 2009, de la Conselleria d'Educació, per la qual **es regula l'organització i el funcionament del Batxillerat diürn, nocturn i a distància a la Comunitat Valenciana, quant a l'adaptació de la programació a la realitat del centre i a l'alumnat, en cas de tractar-se d'alumnat adult.**(DOGV 6046, 30.06.2009)
- Ordre 44/2011, de 7 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regulen els **plans per al foment de la lectura** en els centres docents de la Comunitat Valenciana.
- Ordre 45/2011, de 8 de juny de 2011, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regula l'estructura de les **programacions didàctiques en l'ensenyança bàsica.**
- Ordre 46/2011, de 8 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regula la **transició des de l'etapa d'Educació Primària a l'Educació Secundària Obligatòria** a la Comunitat Valenciana.
- Resolució de 28 de juny de 2011, de la Subsecretaria i de les direccions generals d'Ordenació i Centres Docents, i d'Educació i Qualitat Educativa, de la Conselleria d'Educació, Formació i Ocupació, per la qual es dicten **instruccions en matèria d'ordenació acadèmica i d'organització de l'activitat docent** als centres que impartisquen Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat per al curs 2011-2012.
- Real Decret 1105/2014, de 26 de desembre, pel qual **s'estableix el currículum bàsic de l'educació secundària obligatòria i del Batxillerat.**(BOE, 03.01.2015, núm.03 p.169-546).
- Ordre ECD/65/2015, de 21 de gener, per la qual **es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria i el Batxillerat.**
- Decret 87/2015, de 5 de juny, del Consell, pel qual **s'estableix el currículum i**

desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i el Batxillerat en la Comunitat Valenciana.(DOGV, 10.06.2015, núm.7544, p. 17437-18585)

- Decret 136/2015, de 4 de setembre, del Consell, pel qual es modifiquen el Decret 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual **s'estableix el currículum i desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Primària en la Comunitat Valenciana**, i el Decret 87/2015, de 5 de juny; pel qual **s'estableix el currículum i es desenvolupa l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat en la Comunitat Valenciana.**(DOGV, 09.09.2015, núm. 7611, p. 24716-24722).
- Ordre 38/2017, de 4 d'octubre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'avaluació en Educació Secundària Obligatòria, en Batxillerat i en els ensenyaments de l'Educació de les Persones Adultes a la Comunitat Valenciana. [2017/8755]
- Decret 51/2018, de 27 d'abril, del Consell, pel qual es modifica el Decret 87/2015, pel qual estableix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Secundària Obligatòria i el Batxillerat a la Comunitat Valenciana.(DOGV, 30.04.2018, núm. 8284, p. 16775-16815).
- Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual **es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià.**
- Resolució de 5 de juliol de 2019, del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual **s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen ESO i Batxillerat durant el curs 2019-20.**
- Resolució del 24 de juliol de 2019, per la qual **es dicten instruccions per a l'aplicació dels procediments per a la sol·licitud i desenvolupament de l'atenció educativa a l'alumnat hospitalitzat o convalescent al seu domicili per malaltia.**

1.1. JUSTIFICACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ

La justificació teòrica és la filosofia que impregna tota la programació. Del que es tracta en aquest apartat és de verbalitzar aquells principis que regeixen la nostra acció, així com realitzar una anàlisi de tots aquells factors que poden influir en el procés.

A manera de guió ens preguntarem per:

Les intencions educatives. Per a aquest Departament educar és ajudar al fet que la persona s'autoconstrueixca com a tal. Per a això, és necessari transmetre coneixements teòrico-pràctics que serveixquen a l'alumnat trobar el seu lloc en la societat tant en l'àmbit professional com humà. A més, ha de tenir com a finalitat bàsica el desenvolupament de les capacitats necessàries perquè l'alumnat pugui desemboïcar-se en el futur com a ciutadans amb plens drets i deures, amb un judici crític que li permeti adoptar actituds i comportaments basats en valors racionals i lliurement assumits.

Les demandes socials. Aquestes poden ser de dos tipus: de competència professional o educatives en general. Així, l'acceleració que s'ha produït en el desenvolupament tecnològic durant el s. XX justifica la necessitat formativa en el camp de l'economia. El ciutadà precisa els coneixements necessaris per a poder comprendre el funcionament del món en aspectes tan importants com les raons de les crisis econòmiques, les finances, la riquesa versus pobresa, els factors de desenvolupament del paísos, els determinants dels conflictes i guerres a nivell mundial, etc.

La lògica curricular i la seva incidència en el procés. Aquesta matèria es caracteritza per la seua significativitat, el contingut d'aquesta matèria té tres característiques principals: els continguts s'estructuren del general al particular, des de la teoria a la pràctica i des dels conceptes i fets als procediments i finalment a les actituds.

Metodologia: El debat, la crítica, el seguiment de l'actualitat i l'explicació de models econòmics sobre el món i la realitat són les línies mestres de la matèria. Es proposen exercicis per a fomentar l'anàlisi crític de la realitat, els efectes positius i negatius de les polítiques econòmiques i les diferents alternatives existents. L'alumne cal que reflexioni sobre la realitat i desenvolupi visions crítiques de la mateixa.

Els temes transversals:

Els problemes actuals són un element clau per a desenvolupar un aprenentatge altament significatiu. Tractament intens de:

- a) El foment de la igualtat de sexes, la lluita contra el masclisme, la violència sexista.
- b) Educació contra la xenofòbia.
- c) La cura de l'entorn i la defensa i educació per valors mediambientals

1.2.CONTEXTUALITZACIÓ

1.2.0.INTRODUCCIÓ

L'acció educativa està influïda per les variables del medi físic, social i cultural en què es desenvolupa, és a dir, per la realitat i les necessitats plantejades en cada situació escolar concreta.

L'IES Enric Valor de Pego (Lla Marina Alta) va nàixer l'any 1975 com a centre autònom de L'IES Historiador Chabàs de Dénia. Va ser en l'any 2000 quan, per unanimitat del Claustre i del Consell Escolar Municipal, i amb motiu del seu 25è aniversari, el centre va adoptar el nom actual d'Enric Valor, en honor de l'il·lustre escriptor, qui va mantenir una vinculació molt estreta amb aquestes terres.

El nostre institut, que és l'únic centre públic d'ensenyament secundari de la localitat, que compta amb una població que supera el 10.000 habitants, s'individualitza, entre altres, pels següents aspectes que el caracteritzen:

a.OFERTA D'ENSENYAMENTS

El centre imparteix els estudis corresponents a l'Educació Secundària Obligatòria (ESO), els cicles formatius següents:

- Formació Professional Bàsica en l'especialitat d'Agrojardineria i Composicions Florals.
- Formació Professional Bàsica en la especialitat d'Informàtica d'Oficina.
- Cicle Formatiu Grau Mitjà de Sistemes Microinformàtics i Xarxes.
- Cicle Formatiu de Grau Superior de Desenvolupament d'Aplicacions Web.

En el Batxillerat s'imparteix les modalitats de "Ciències i Tecnologia" i de "Humanitats i Ciències Socials".

El departament d'economia està present en en totes les etapes de l'ensenyament del centre inclosos els cicles formatius.

b.POBLACIÓ ESCOLAR

Pel que fa a les localitats de procedència, el centre arreplega, en els ensenyaments d'ESO, a més de l'alumnat de Pego, principalment, a l'alumnat de la Vall de Gallinera, la Vall d'Ebo, la Vall de la Rectoria i la Vall de Laguar, encara que amb aquestes dues últimes valls la secció d'Orba de l'institut està present en l'Educació Secundària Obligatòria.

Hi ha també alumnat procedent d'altres poblacions de les comarques de la Safor i la Marina Alta, cursant estudis postobligatoris, al Batxillerat i al Cicles Formatius.

Encara que es tracta d'un alumnat majoritàriament autòcton, també des d'aquests llocs esmentats hi arriba alumnat immigrant procedent, principalment, d'Europa, Europa de l'Est, el Magreb i Sudamèrica (principalment Ecuador, Perú i Bolívia). En molts dels casos, són alumnes que estan bastant integrats en aquesta zona, a nivell lingüístic i cultural, degut a la forta cohesió cultural de la subcomarca de Pego i les Valls..

Quant al nombre de la població escolar, si en els darrers anys la població escolar sobrepassava el 600 matriculats, actualment i degut a la secció d'Orba, estem al voltant de 500 alumnes matriculats, concretament per al curs 2019-2020 són un total de 511 alumnes.

Es tracta d'alumnat que prové, per aquest ordre, de famílies treballadores del sector terciari, industrial i agrari; aquest últim sector, amb el temps, ha anat perdent pes dins del PIB local a la comarca de Pego i les Valls.

Pel general, les famílies aspiren a una major i millor formació per als seus fills i filles que la rebuda pels pares i mares. Moltes, encara, conserven el principi d'autoritat i fan costat a l'educació que pretenem oferir des del centre. No obstant això, en no trobar-nos aïllats del món i de la societat que ens ha tocat viure, també hi participen de la desorientació que, en matèria educativa, ens envolta.

c.ELS VALORS SOCIALS DEMOCRÀTICS

D'acord amb els nostres trets d'identitat, el centre fomenta els valors socials bàsics com la tolerància, la no discriminació, la llibertat, el respecte, la pau, la convivència, la justícia, la responsabilitat, la cooperació, la solidaritat, les preocupacions mediambientals, la pobresa,...els quals responen a un projecte vàlid de societat, més lliure, més plural, més justa, més pacífica, i més respectuosa envers les persones i l'entorn.

En relació amb l'anterior, el centre és també un àmbit privilegiat per a la recuperació, el foment i la defensa dels nostres trets d'identitat com a poble, amb la seua llengua i cultura, amb el propòsit que esdevingué un espai integrador per a tothom.

D.E VALENCIÀ LA LLENGUA VEHICULAR

El centre es localitza en una comarca de predomini lingüístic valencià, la qual cosa explica la forta integració i normalització ràpida dels alumnes estrangers.

De conformitat, així mateix, amb el nostre Disseny del Programa d'Educació Bilingüe i del Pla de Normalització Lingüística, la llengua vehicular al centre és el valencià, que ha d'oscar-se en tots els àmbits: administració, claustre, consell escolar, reunions amb pares/mares/doctoressees legals, comunicats, activitats d'ensenyament-aprenentatge, etc.

e.HORARI CONTINUAT

Pel seu caràcter comarcal, el centre té un règim horari continuat, amb classes de matí, des de les 8.00 a les 15.00 hores, i està obert algunes vesprades per a activitats diverses: reforç alumnes amb desavantatges educatius (Programa d'Acompanyament Escolar (PAE)), juntes d'avaluació, xerrades, conferències, reunions de l'Associació de Mares i Pares (AMPA), Consell Escolar, etc.

f.EL PROFESSORAT

El centre compta amb una plantilla de professorat que oscil·la al voltant dels 60 professionals, la majoria dels quals pertanyen a la plantilla fixa des de fa temps, la qual cosa ha implicat un progressiu envelliment de la plantilla actual de professors que per a el curs 2019-2020 serà de 59 membres.

Per altra part, el professorat participa, també de fa molts anys, en activitats formatives diverses, per tal de trobar-se al capdavant de la seua tasca educativa i la millora de la qualitat de l'ensenyament: tutorització d'alumnat en la formació inicial del professorat; assistència i/o impartició de cursos/seminaris/conferències/congressos; participació en projectes de formació en centres i grups de treball, ...

g.PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES EDUCATIUS EXPERIMENTALS

Des del curs 2011-2012, i amb l'aprovació per unanimitat del claustre i del consell escolar, l'institut ha subscrit amb la Conselleria D'Educació l'anomenat "Contracte Programa", amb l'objectiu general d'incrementar l'èxit escolar de l'alumnat i reduir l'abandó escolar prematur.

El pla d'actuació del nostre centre integra diversos programes; entre altres, els següents:

El Programa d'Acompanyament Escolar (PAE), destinat a l'alumnat amb desavantatge educatiu, i que treballa fora de l'horari escolar sota l'atenció d'un/a professor/a, que orienta el seu treball escolar, ajuda a desenvolupar l'hàbit lector,

l'expressió escrita i la resolució de problemes, i potència la seua autoestima i l'autonomia davant l'estudi.

El programa de compensació educativa, dirigit a l'alumnat amb necessitats de compensació educativa per presentar dificultats d'inserció escolar en trobar-se en situació desfavorable, derivada de circumstàncies socials, econòmiques, culturals, ètniques o personals.

1.2.1.-CARACTERÍSTIQUES ESPECÍFIQUES DEL NIVELL

Assignatures:	ECONOMIA 4 Hores setmanals.
Etapa:	Batxillerat
Nivell:	PRIMER

S'entén per context l'entorn social, històric i geogràfic en el qual es realitza la labor docent. Si, òbviament, tots els entorns no són iguals, contextualitzar seria, llavors, adaptar el procés d'ensenyament-aprenentatge a les diferents conjuntures geogràfiques, històriques i socials.

Resulten evidents les diferències entre el País València i la resta de l'Estat Espanyol en allò que respecta a la virulència de la crisi econòmica i els seus trets diferenciadors respecte altres comunitats de l'Estat Espanyol. Són evidents així mateix les diferències existents entre el Sud, el Nord o els grans municipis; entre el rural i l'urbà o entre una població d'al·luvió i una altra de llarg arrelament.

Aquestes diferències fan que a les assignatures d'economia el tractament de la corrupció, del balafament del recursos públics, la crisi de la construcció, la crisi del sector agrari, la desaparició de sector industrial, l'endeutament públic, la taxa d'atur, etc. siguen tractats quotidianament, a més, que la elevada significativitat d'aquest temes fomenten un clima de col·laboració molt elevat en classe.

1.2.3.NOMBRE I CARACTERÍSTIQUES DELS ALUMNES PER GRUP

1r BATXILLERAT B.....	8
1r BATXILLERAT C.....	8

Cal diferenciar els alumnes que en 4t d'ESO van rebre classe d'economia dels que no tenen cap coneixement previ de l'àrea d'economia.

TOTAL ALUMNES	ECONOMIA 4t ESO	RESTA
16	5	11

Per altra part, també cal tindre en consideració els alumnes que són repetidors, els que venen de col·legi concertat Sant Antoni de Pàdua i els alumnes que han canviat De modalitat:

TOTAL ALUMNES	CANVI DE MODALITAT	REPETIDORS	COL·LEGI SANT ANTONI DE PADUA
16	0	0	4

1.2.3. ENTORN SOCIOECONÒMIC I CULTURAL

L'institut manté una estreta relació amb l'entorn.

Amb l'Ajuntament s'hi col·labora a través del Consell Escolar Municipal i a través de l'intercanvi de serveis, els nostres locals són la seu d'algunes activitats municipals, així com el CREAMA i, d'altra banda, tant l'Ajuntament com el CREAMA ens ajuden dins l'àmbit de les seues competències. Am els serveis socials tenim contacte constant i permanent, tant amb els del municipi de Pego com amb els de la Mancomunitat de la Marina Alta, d'on és originari part de l'alumnat; col·laborem amb els programes de prevenció de l'absentisme escolar i amb l'orientació de les famílies, que deriven, de vegades, al SEAFI o a la UCA. En el programa de prevenció de l'absentisme escolar i l'exclusió social, col·laborem amb les forces de seguretat (Policia Local i Guàrdia Civil).

Per altra banda, cal conèixer les característiques socioeconòmiques bàsiques de Pego, per així poder utilitzar l'entorn com a lloc d'aprenentatge.

Pego és un poble de 10.000 habitants de la comarca de la Marina Alta. La renda per càpita està al voltant de 15.000 euros i amb un coeficient Gini de 0.14, es a dir, és un poble pobre dins d'una comarca pobra del País valencià, però a una distribució de la renda molt igualitària, de fet, la distribució de renda més igualitària de tot l'Estat Espanyol per a ciutat de més de 10.000 habitants.

La crisi de la citricultura a afectat de forma forta, i la inexistència d'un sector industrial(excepte 6 empreses que tenen més de 20 treballadors) a provocat una excessiva dependència del turisme i de la construcció. El fet que el nivells de igualtat econòmica siguen alts dona una forta cohesió social i cultural, en contrast a allò que és podria esperar del nivell de renda per càpita.

2. OBJECTIUS DE L'ETAPA

2.1.- OBJECTIUS GENERALS DE L'EDUCACIÓ.

L'EDUCACIÓ ha de contribuir a desenvolupar en les i els alumnes les capacitats que els permeten:

a) Conèixer, assumir responsablement els seus deures i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg, refermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural, oberta i democràtica, i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.

b) Adquirir, desenrotllar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una reafirmació eficaç dels processos de l'aprenentatge i com a mitjà de desen desenrotllament personal.

c) Fomentar actituds que afavorisquen la convivència en els àmbits escolar, familiar i social.

d) Valorar i respectar, com un principi essencial de la nostra Constitució, la igualtat de drets i oportunitats de totes les persones, amb independència del seu sexe, i rebutjar els estereotips i qualsevol discriminació.

e) Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.

f) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a adquirir, amb sentit crític, nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació.

g) Concebre el coneixement científic com un saber integrat que s'estructura en distintes disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.

h) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir respon responsabilitats, així com valorar l'esforç amb la finalitat de superar les dificultats.

i) Comprendre i expressar amb correcció textos i missatges com complexos, oralment i per escrit, en valencià i en castellà. Valorar les possibilitats comunicatives del valencià com a llengua pròpia del País Valencià i com a part fonamental del seu patrimoni cultural, així com les possibilitats comunicatives del castellà com a llengua comuna de totes les espanyoles i els espanyols. Iniciar-se així mateix, en el coneixement, la lectura i l'estudi d'ambdós llengües.

j) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

k) Conèixer els aspectes fonamentals de la cultura, la geografia i la història del País Valencià, de l'Estat Espanyol i del món; respectar el patrimoni artístic, cultural i lingüístic; conèixer la diversitat de cultures i societats a fi de poder valorar-les críticament i desenrotllar actituds de respecte per la cultura pròpia i per la dels altres.

l) Conèixer i acceptar el funcionament del cos humà i respectar les diferències. Conèixer i apreciar els efectes beneficiosos per a la salut dels hàbits d'higiene, així com de l'exercici físic i de l'adequada alimentació, incorporant la pràctica de l'esport i l'educació física per a afavorir el desenrotllament personal i social.

m) Analitzar els mecanismes i valors que regeixen el funcionament de les societats, en especial els relatius als drets, deures i llibertats de les ciutadanes i dels ciutadans, i adoptar judicis i actituds personals res respecte a estos.

n) Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum responsable, l'atenció dels sers vius i el medi ambient, i con contribuir-ne així a la conservació i millora.

o) Valorar i participar en la creació artística i comprendre el llenguatge de les distintes manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

p) Analitzar i valorar, de manera crítica, els mitjans de comunicació escrita i audiovisual.

2.2.- OBJECTIUS GENERALS DEL BATXILLERAT: Art.25 del RD 1105/2014

El batxillerat contribuirà a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que li permeten:

a) Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució Espanyola així com pels drets humans, que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa i afavorisca la sostenibilitat.

b) Consolidar una maduresa personal i social que els permeta actuar de forma responsable i autònoma i desenrotllar el seu esperit crític. Preveure i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials.

c) Fomentar la igualtat efectiva de drets i les oportunitats entre homes i dones, analitzar i valorar críticament les desigualtats existents i impulsar la igualtat real i la no discriminació de les persones amb discapacitat.

d) Refermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'eficaç aprofitament de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.

e) Dominar, tant en la seua expressió oral com escrita, el castellà i el valencià, i conèixer les obres literàries més representatives escrites en ambdós

llengües fomentant el coneixement i l'estima pel valencià; així com la diversitat lingüística i cultural com a un dret i un valor dels pobles i de les persones.

f) Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres objecte d'estudi.

g) Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.

h) Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat triada; així com els seus mètodes i tècniques.

i) Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució. Participar, de forma solidària, el desenrotllament i millora del seu entorn social.

j) Comprendre els elements i els procediments fonamentals de la investigació i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de forma crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com refermar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.

k) Refermar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.

l) Desenrotllar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.

m) Utilitzar l'educació física i l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social.

n) Refermar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la seguretat viària i de la salut laboral.

o) Conèixer, valorar i respectar el patrimoni natural, cultural i històric del País Valencià i la resta de les comunitats autònomes d'Espanya i contribuir a la seua conservació i millora.

p) Participar de forma activa i solidària en el desenvolupament i millora de l'entorn social i natural, orientant la sensibilitat cap a les diverses formes de voluntariat, especialment el desenrotllat pels joves.

2.3.-OBJECTIUS ESPECÍFICS D'ECONOMIA

L'ensenyament de l'Economia en el Batxillerat tindrà com a finalitat el desenvolupament de les següents capacitats:

- 1- Identificar el cicle de l'activitat econòmica.
- 2- Distingir els sistemes econòmics i formar un judici personal sobre els avantatges i inconvenients de cadascun d'ells.
- 3- Manifestar interès per conèixer i interpretar amb sentit crític i solidari els grans problemes econòmics actuals, especialment les desigualtats econòmiques, les discriminacions en l'accés al treball, la promoció en el mateix i la remuneració que afecten a diversos col·lectius, així com la sobreexplotació de recursos naturals i els derivats de la globalització de l'activitat econòmica.
- 4- Relacionar fets econòmics significatius amb el context social, polític, cultural i natural en què tenen lloc. Traslladar aquesta reflexió a les situacions quotidianes.
- 5- Descriure el funcionament del mercat, així com els seus límits i fallades, formulant un judici crític del sistema i del paper regulador del sector públic.
- 6- Conèixer, comprendre i analitzar els trets característics de la situació i perspectives de l'economia valenciana, espanyola i europea en el context econòmic internacional.
- 7- Formular judicis personals sobre problemes econòmics d'actualitat i comunicar les seves opinions argumentant amb precisió i rigor, acceptar la discrepància i els punts de vista diferents com a via d'enriquiment personal.
- 8- Interpretar i contrastar els missatges, dades i informacions que apareixen en els mitjans de comunicació i/o Internet sobre problemes econòmics actuals, i analitzar les mesures correctores de política econòmica que es proposen.
- 9- Analitzar i valorar críticament les repercussions del creixement econòmic sobre el medi ambient i la qualitat de vida de les persones en el marc del desenvolupament sostenible, analitzant la desigual incidència d'aquest creixement sobre països, regions i grups socials.
- 10- Abordar de forma autònoma i raonada problemes econòmics de l'entorn utilitzant els procediments d'indagació de les ciències socials i diverses fonts i

mitjans d'informació, entre elles les tecnologies de la informació i comunicació, valorant críticament els missatges, especialment els discriminatoris.

11 - Conèixer i comprendre l'ús i significat de les principals magnituds macroeconòmiques com a indicadors de la situació econòmica d'un país, analitzant, especialment, les dades macroeconòmiques referides al País Valencià.

L'assoliment d'aquests objectius complementa els objectius institucionals de la Conselleria d'Educació per al present curs i els propis de l'IES Enric Valor de Pego que vénen recollits en la PGA.

3. COMPETÈNCIES

3.1. INCORPORACIÓ DE LES COMPETÈNCIES CLAU

Entenem per competències Clau:

"Les capacitats per aplicar de forma integrada els continguts propis de cada ensenyament i etapa educativa, per tal d'aconseguir la realització adequada d'activitats i la resolució eficaç de problemes complexos".

Marc legal:

Ordre 38/2017, de 4 d'octubre, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'avaluació en Educació Secundària Obligatoria, en Batxillerat i en els ensenyaments de l'Educació de les Persones Adultes al País Valencià.

Donat que el aprenentatge basat en competències es caracteritza per la seua transversalitat, el seu dinamisme i el seu caràcter integral, el procés d'ensenyament-aprenentatge competencial deu abordar-se des de totes les àrees de coneixement i per part de les divers instàncies que conformen la comunitat educativa, tant en els àmbits formals com en els no formals o informals.

La incorporació de competències clau al currículum permet posar l'accent en els aprenentatges que es consideren imprescindibles, des d'un plantejament integrador i orientat a l'aplicació dels sabers adquirits. D'aquí el seu caràcter bàsic.

Són les competències que ha d'haver desenvolupat un alumne/a en finalitzar l'ensenyament obligatori per poder aconseguir la realització personal,

exercir la ciutadania activa, incorporar-se a la vida adulta de manera satisfactòria i ser capaç de desenvolupar un aprenentatge permanent al llarg de la vida.

La inclusió de les competències clau en el currículum té diverses finalitats :

- En primer lloc, integrar els diferents aprenentatges, tant els formals, incorporats a les diferents àrees o matèries, com els informals i no formals.
- En segon lloc, permetre a tots els estudiants integrar els seus aprenentatges, posar-los en relació amb diferents tipus de continguts i utilitzar-los de manera efectiva quan els resultin necessaris en diferents situacions i contextos.
- I, finalment, orientar l'ensenyament, atès que permet identificar els continguts i els criteris d'avaluació que tenen caràcter imprescindible i, en general, inspirar les diferents decisions relatives al procés d'ensenyament i d'aprenentatge.

El treball en les àrees i matèries del currículum per contribuir al desenvolupament de les competències bàsiques s'ha de complementar amb diverses mesures organitzatives i funcionals, imprescindibles per al seu desenvolupament.

Així, l'organització i el funcionament dels centres i les aules, la participació de l'alumnat, les normes de règim intern, l'ús de determinades metodologies i recursos didàctics, o la concepció, organització i funcionament de la biblioteca escolar, entre altres aspectes, poden afavorir o dificultar el desenvolupament de competències associades a la comunicació, l'anàlisi de l'entorn físic, la creació, la convivència i la ciutadania, o l'alfabetització digital. Igualment, l'acció tutorial permanent pot contribuir de manera determinant a l'adquisició de competències relacionades amb la regulació dels aprenentatges, el desenvolupament emocional o les habilitats socials. Finalment, la planificació de les activitats complementàries i extraescolars pot reforçar el desenvolupament del conjunt de les competències bàsiques.

3.2. COMPETÈNCIES CLAU

En el marc de la proposta realitzada per la Unió Europea, i d'acord amb les consideracions que s'acaben d'exposar, es poden identificar les següents competències clau del nostre sistema educatiu:

- Competència en comunicació lingüística .CCL
- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia. CMCT

- Competència digital. CD
- Competència per a aprendre a aprendre. CAA
- Competències socials i cíviques. CSC
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor. SIEE
- Consciència i expressions culturals. CEC

- **COMPETÈNCIA EN COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA.CCL**

Suposa l'ús del llenguatge com un instrument de comunicació oral i escrita, i com un instrument d'aprenentatge i d'autoregulació del pensament, de les emocions i de la conducta, per la qual cosa contribueix, així mateix, a la creació d'una imatge personal positiva i fomenta les relacions constructives amb els altres i amb l'entorn. Aprendre a comunicar-se és, en conseqüència, establir llaços amb altres persones, acostar-nos a altres cultures que adquireixen sentit i provoquen afecte quan es coneixen. En suma, aquesta competència és fonamental per a aprendre a resoldre conflictes i per a aprendre a conviure. Adquirir-la suposa el domini de la llengua oral i escrita en molts contextos, i l'ús funcional d'una llengua estrangera, almenys.

- **COMPETÈNCIA MATEMÀTICA I COMPETÈNCIES BÀSIQUES EN CIÈNCIA I TECNOLOGIA.CMCT**

Aquesta competència consisteix, abans que res, en l'habilitat per a fer servir els nombres i les seues operacions bàsiques, els símbols, i les formes d'expressió i de raonament matemàtic, per a elaborar i interpretar informacions, per a conèixer més sobre aspectes quantitius i espacials de la realitat, i per a resoldre problemes relacionats amb la vida diària i el món laboral. Adquirir-la suposa, en suma, aplicar destreses i actituds que permeten raonar matemàticament, comprendre una argumentació matemàtica, expressar-se i comunicar-se en el llenguatge matemàtic i integrar el coneixement matemàtic amb altres tipus de coneixement.

També inclou l'habilitat per a interactuar amb el món físic en els aspectes naturals i en els generats per l'acció humana, de manera que facilite la comprensió de successos, la predicció de conseqüències i l'activitat dirigida a la millora i la preservació de les condicions de vida pròpia, de les altres persones i de la resta dels éssers vius. Per tant, implica l'adquisició d'un pensament científic racional que permet interpretar la informació i prendre decisions amb autonomia i iniciativa personal, així com també fer servir valors ètics en la presa de decisions personals i socials.

- **COMPETÈNCIA DIGITAL.CD**

És l'habilitat per a cercar, obtenir, processar i comunicar informació i transformar-la en coneixement. Inclou aspectes que van des de l'accés i la selecció de la informació fins a l'ús i la transmissió en suports diferents incloent-hi la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació com un element essencial per a informar-se i comunicar-se. Adquirir-la suposa, almenys, fer servir recursos tecnològics per a resoldre problemes de manera eficient i tenir una actitud crítica i reflexiva en la valoració de la informació de què es disposa.

- **COMPETÈNCIA PER A APRENDRE A APRENDRE. CAA**

Aquesta competència dota de les eines a l'alumne per a poder gaudir d'autonomia suficient per a continuar al llarg de la seua vida processo d'aprenentatge amb autonomia i realitzant eleccions correctes de trajectes formatius.

- **COMPETÈNCIES SOCIALS I CÍVIQUES.CSC**

Aquesta competència permet viure en societat, comprendre la realitat social del món en què es viu i exercir la ciutadania democràtica en una societat cada vegada més plural. Incorpora formes de comportament individual que capaciten les persones per a conviure en societat, relacionar-se amb els altres, cooperar, comprometre's i afrontar els conflictes, per la qual cosa adquirir-la suposa ser capaç de posar-se en el lloc de l'altre, acceptar les diferències, ser tolerant i respectar els valors, les creences, les cultures i la història personal i col·lectiva dels altres. En conclusió, implica comprendre la realitat social en què es viu, afrontar els conflictes amb valors ètics i exercir els drets i els deures ciutadans des d'una actitud solidària i responsable.

- **CONSCIÈNCIA I EXPRESSIONS CULTURALS.CEC**

Aquesta competència implica conèixer, apreciar, comprendre i valorar de manera crítica manifestacions culturals i artístiques diferents, fer-les servir com a font de gaudi i enriquiment personal, i considerar-les part del patrimoni cultural dels pobles. En definitiva, apreciar i gaudir l'art i altres manifestacions culturals, tenir una actitud oberta i receptiva davant la realitat artística plural, conservar el patrimoni cultural comú i fomentar la pròpia capacitat creadora.

- **SENTIT D'INICIATIVA I ESPERIT EMPRENEDOR.SIEE**

Aquesta competència suposa, d'una banda, iniciar-se en l'aprenentatge i, de l'altra, ser capaç de continuar aprenent de manera autònoma, així com també buscar respostes que donen satisfacció a les exigències del coneixement racional. Així mateix, implica admetre una diversitat de respostes possibles davant un mateix problema i trobar motivació per a cercar-les des d'enfocaments metodològics diversos. En suma, implica la gestió de les pròpies capacitats des d'una òptica de recerca d'eficàcia, i el maneig de recursos i tècniques de treball intel·lectual.

També aquesta competència es refereix a la possibilitat d'optar amb criteri propi i de dur endavant les iniciatives necessàries per a desenvolupar l'opció triada i fer-se'n responsable, tant en l'àmbit personal com en el social o laboral. Adquirir-la implica ser creatiu, innovador, responsable i crític en el desenvolupament de projectes individuals o col·lectius.

3.3. APORTACIONS DE L'ÀREA EN L'ASSOLIMENT DE LES COMPETÈNCIES

- **COMPETÈNCIA EN COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA. CCL**

El desconeixement del llenguatge econòmic-administratiu avui en dia ens porta a parlar d'analfabets econòmics, amb els inconvenients de manipulació personal que això comporta i les limitacions alhora de prendre decisions econòmiques.

- **COMPETÈNCIA MATEMÀTICA I COMPETÈNCIES BÀSIQUES EN CIÈNCIA I TECNOLOGIA.CMCT**

La utilització del càlcul, l'àlgebra i la programació lineal en la resolució de problemes econòmics li afegeix significativitat als coneixements matemàtics.

L'estudi/anàlisi de cost/benefici en la presa de decisions a totes les àrees de coneixement tècnic és una peça clau a l'hora de l'assignació dels factors productius i la planificació estratègica dins de les organitzacions.

A més aquesta competència s'adquireix per mitjà del coneixement i la comprensió d'objectes, processos, sistemes i entorns , i a través del desenvolupament de destreses i d'habilitats comprensives dels costos i limitacions econòmiques de les tecnologies.

- **SENTIT D'INICIATIVA I ESPERIT EMPRENEDOR. SIEE**

Aquesta competència s'adquireix per la posada en pràctica de la metodologia intrínseca d'aquesta matèria a l'hora d'abordar els problemes econòmics: plantejament del problema, planificació del projecte, execució, avaluació, propostes de millora... De la mateixa manera, aquest procés permet desenvolupar qualitats personals com són la iniciativa, la superació personal, la perseverança, l'autonomia, l'autocrítica, l'autoestima...

- **COMPETÈNCIA PER A APRENDRE A APRENDRE.CAA**

El desenvolupament d'estratègies de resolució de problemes permet a l'alumne aconseguir aquesta competència, així com també familiaritzar-se amb habilitats cognitives que, en general, li faciliten l'aprenentatge. Amb la utilització de la metodologia pròpia de les ciències socials i específicament de l'economia s'adquireix la capacitat per a corregir errades, rectificar anàlisis, reprogramar accions per mitjà de la utilització de mètodes de presa de decisions en situacions de certesa i incertesa.

- **COMPETÈNCIA SOCIAL I CIUTADANA.CSC**

Aquesta competència, pel que fa a l'habilitat per a les relacions humanes i de coneixement de la societat, es pot adquirir per mitjà de la manera com s'actua enfront dels problemes econòmics. L'expressió d'idees i de raonaments, l'anàlisi de plantejaments diferents dels propis, la presa de decisions per mitjà del diàleg i de la negociació, l'acceptació d'altres opinions, etc. són habilitats socials que transcendeixen l'ús del mètode científic i que són usades en tots els àmbits escolars, laborals i personals. Així mateix, el coneixement de la societat es pot fer des de la manera com el desenvolupament econòmic i influeix en els canvis socials.

- **CONSCIÈNCIA I EXPRESIONS CULTURALS. CEC**

Considerar la cultura i l'art com manifestacions de societats desenvolupades que consideren la cultura com un inversió i no com una despesa.

3.4.-RELACIÓ ENTRE LES COMPETÈNCIES CLAU I ELS OBJECTIUS ESPECÍFICS D'ECONOMIA

Per a cada objectiu s'indiquen les competències relacionades (les abreviatures corresponen a la llista de la pàg. 20).

OBJECTIUS D'ECONOMIA	COMPETÈNCIES CLAU
1- Identificar el cicle de l'activitat econòmica.	CMCT-CSC
2- Distingir els sistemes econòmics i formar un judici personal sobre els avantatges i inconvenients de cadascun d'ells.	CMCT-CSC-CEC
3- Manifestar interès per conèixer i interpretar amb sentit crític i solidari els grans problemes econòmics actuals, especialment les desigualtats econòmiques, les discriminacions en l'accés al treball, la promoció en el mateix i la remuneració que afecten a diversos col·lectius, així com la sobreexplotació de recursos naturals i els derivats de la globalització de l'activitat econòmica.	TOTES
4- Relacionar fets econòmics significatius amb el context social, polític, cultural i natural en què tenen lloc. Traslladar aquesta reflexió a les situacions quotidianes.	TOTES
5- Descriure el funcionament del mercat, així com els seus límits i fallades, formulant un judici crític del sistema i del paper regulador del sector públic.	CMCT-CD-CSC
6- Conèixer, comprendre i analitzar els trets característics de la situació i perspectives de l'economia valenciana, espanyola i europea en el context	TOTES

econòmic internacional	
7- Formular judicis personals sobre problemes econòmics d'actualitat i comunicar les seves opinions argumentant amb precisió i rigor, acceptar la discrepància i els punts de vista diferents com a via d'enriquiment personal.	CCLI-CMCT-CD-CSC-SIEE
8- Interpretar i contrastar els missatges, dades i informacions que apareixen en els mitjans de comunicació i/o Internet sobre problemes econòmics actuals, i analitzar les mesures correctores de política econòmica que es proposen.	CCLI-CD
9- Analitzar i valorar críticament les repercussions del creixement econòmic sobre el medi ambient i la qualitat de vida de les persones en el marc del desenvolupament sostenible, analitzant la desigual incidència d'aquest creixement sobre països, regions i grups socials.	CD-CSC
10- Abordar de forma autònoma i raonada problemes econòmics de l'entorn utilitzant els procediments d'indagació de les ciències socials i diverses fonts i mitjans d'informació, entre elles les tecnologies de la informació i comunicació, valorant críticament els missatges, especialment els discriminatoris.	CMCT-CSC-AA-SIEE
11 - Conèixer i comprendre l'ús i significat de les principals magnituds macroeconòmiques com a indicadors de la	CCLI-CMCT

situació econòmica d'un país, analitzant, especialment, les dades macroeconòmiques referides al País Valencià.	
--	--

4. CONTINGUTS

4.1 INTRODUCCIÓ

Què i quan ensenyar?. La resposta a aquestes preguntes porta al tractament dels continguts. El maneig dels continguts, depenent de la flexibilitat i l'obertura dels currículums de les àrees comprèn les tasques següents:

Selecció: Ens referim a l'elecció, en la mesura que ens permeti el currículum prescriptiu, d'aquells continguts més rellevants en el nostre context. En aquesta mesura també es pot optar per desglossar el bloc temàtic en unitats més menudes seleccionant el nombre, l'amplitud, la diversitat i la densitat dels continguts de cada unitat.

Seqüenciació: Es refereix a la formulació dels continguts en funció de la complexitat, profunditat, significativitat i/o qualsevol altre criteri que incidisca en el moment en què aquests continguts cal que siguin impartits.

Organització: Es refereix a la relació entre els continguts, la prioritització o jerarquització a la xarxa de conceptes, així com a la presentació dels mateixos

Hem d'establir els criteris pels quals seleccionar, seqüenciar i organitzar els continguts. Els més importants, sense que la relació supose cap tipus de jerarquització o prioritització són els següents:

- 1-Coneixements previs
- 2-Entorn natural i social
- 3-Nivell de l'alumnat
- 4-Estructura lògica de la disciplina
- 5-Necessitats cognoscitives de l'alumnat:
 - Que formen part d'una estructura organitzada
 - Conseqüent amb els seus coneixements
 - Rellevants i funcionals

- 6-Recursos disponibles
- 7-Interessos de l'alumnat
- 8-Procés d'evolució de les idees científiques

Aquests criteris responen als següents principis:

VALIDESA: Serveixen per aconseguir els objectius proposats

SIGNIFICACIÓ: Inclouen continguts que concerneixen a la realitat

ADEQUACIÓ: S'adapten a la competència cognitiva de l'alumnat

INTERDISCIPLINARITAT: S'integren en una relació fluïda amb altres disciplines.

GLOBALITZACIÓ: Superen una visió parcial de la realitat.

4.2 DESCRIPCIÓ GENERAL DE L'ÀREA D'ECONOMIA

La importància que els fets econòmics tenen en els distints àmbits de la nostra societat i la forma tan directa que ens afecten individualment i col·lectivament justifiquen la presència en el Batxillerat d'una formació específica i diferenciada que proporcione als estudiants les claus necessàries per a comprendre el món actual amb els instruments i mètodes que utilitza l'Economia aplicats a l'estudi de problemes humans i socials.

Cal tenir present l'objectiu bàsic d'aquesta matèria és formar ciutadans i desenvolupar les seues capacitats per a interpretar i triar amb criteris propis les seues decisions econòmiques quotidianes. Ha de proporcionar, també, instruments analítics i models que permeten als estudiants analitzar i interpretar els problemes tècnics, humans i socials que es plantegen en la societat del nostre temps: la distribució del producte i els conflictes que planteja, ecologia i medi ambient, desocupació, relacions internacionals desiguals, Tercer Món, etc., sensibilitzant els estudiants sobre estos problemes i propiciant actituds de major solidaritat entre els diferents pobles, l'acceptació i el respecte de les diferents cultures i facilitant la integració social.

L'Economia s'ocupa preferentment de l'estudi d'un procés pel qual cada societat busca el benestar material i el progrés dels seus membres: la producció com a activitat per mitjà de la qual es transformen els béns per a servir les necessitats humanes, el creixement com a procés que permet augmentar en el temps la quantitat i qualitat dels béns disponibles i les seues conseqüències socials i mediambientals, i la distribució del producte social entre tots els membres de la comunitat que

contribueixen al procés, constitueixen els temes centrals objecte d'estudi de l'economia.

Històricament, les societats han resolt aquests problemes de molt diverses maneres, i per a això han desenvolupat costums, normes, institucions, formes de vida, inclús creences i ideologies, i han aplicat els coneixements científics i tecnològics disponibles en cada moment, a fi de donar lloc a distints sistemes i models econòmics.

Una forma d'entendre l'ensenyança de l'Economia, derivada fonamentalment de la concepció neoclàssica i del seu mètode propi d'economia positiva, situa el centre de l'anàlisi en el fenomen del intercanvi entre les decisions individuals dels agents econòmics, entenent-se aquest intercanvi com a mera relació tècnica entre oferents i demandants, en la qual a través dels mecanismes de la competència arriben a preus, ofertes i demandes d'equilibri. Pretendre conèixer els fenòmens econòmics en termes exclusivament tècnics suposa renunciar a l'objectiu més ampli de fer llum sobre el paper de l'element econòmic en el complex conjunt de les relacions socials. S'aposta per un model d'aprenentatge que combina els instruments analítics propis de l'economia i que l'apliquen a l'estudi dels problemes humans, socials i econòmics més rellevants de la societat del nostre temps.

Els criteris que orienten la selecció de continguts ací relacionats són:

*Seleccionar aquells continguts de major poder explicatiu, vàlids per a comprendre el funcionament de diversos models econòmics i diferents situacions dins d'estos.

*Recollir les principals aportacions que la teoria convencional neoclàssica ha produït, i situar-la dins del seu context econòmic, social i cultural.

*Promoure la utilització adequada de les aplicacions i tècniques matemàtiques, de manera que millore l'anàlisi econòmica i facilite la identificació i comprensió dels problemes econòmics i socials.

*Proporcionar un conjunt de termes i esquemes conceptuals que permeten ordenar i comprendre problemes econòmics pròxims. Es tracta d'introduir els conceptes bàsics i també els continguts procedimentals més clarament associats a la manera d'abordar els problemes econòmics: selecció i busca d'informació rellevant, tractament, ordenació i valoració. S'arregla així la tradició epistemològica que considera l'economia més que com a doctrina com a mètode, com a estratègia d'acostament als problemes i la tècnica d'exploració d'estos.

*Finalment, en un món on l'economia exerceix un paper important en la configuració de valors i actituds, amb clara influència sobre les accions dels individus

i grups, adquireixen especial importància els continguts actitudinals relacionats amb la solidaritat entre les persones, grups i pobles, la valoració de les relacions no competitives, l'actitud crítica davant de les injustícies i desigualtats econòmiques, la importància de la conservació del medi natural per a millorar la qualitat de vida, el reduït del consum innecessari, etc.

4.3. BLOCS DE CONTINGUTS D'ECONOMIA PRIMER DE BATXILLERAT

BLOC 1.ECONOMIA I ESCASSETAT. L'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA.

UNITAT DIDÀCTICA 1. L'economia i la necessitat d'elegir

- L'economia com a ciència prescriptiva.
- Economia i escassetat.
- Las necessitats com a producte històric.
- El cost d'oportunitat d'una decisió.
- Relacions d'intercanvi i evolució històrica.
- Economia i territori.

UNITAT DIDÀCTICA 2. ELS SISTEMES ECONÒMICS.

- ¿Què entenem per sistema econòmic?
- La resposta a les tres preguntes clau: Què?, com? i per a quí?
- El diferents sistemes econòmics coneguts: comunisme primitiu, esclavisme, feudalisme, capitalisme i socialisme de planificació central.
- La frontera de possibilitats de producció.
- Factors del creixement econòmic

BLOC 2.L'ACTIVITAT PRODUCTIVA

UNITAT DIDÀCTICA 3. La Producció.

- La funció de producció
- El flux circular de la renda.
- El procés de producció: producció, distribució, venda i consum.
- L'empresa i les seues funcions.
- Els objectius de les empreses.
- La responsabilitat social corporativa (RSC)
- Factors de producció.

- El cost de producció i els beneficis.
- Productivitat i competitivitat.
- Els sectors econòmics
- Divisió del treball, productivitat i interdependència.
- Activitat econòmica, territori i població.

BLOC 3. EL MERCAT

UNITAT DIDÀCTICA 4. El mercat

- La demanda de mercat i la teoria del consumidor.
- La funció de demanda i la corba de demanda.
- Elasticitat i la clàusula *caeteris paribus*: elasticitat preu demanda, elasticitat renda, elasticitat creuada.
- L'oferta de mercat i la teoria de costos.
- La funció d'oferta i la corba d'oferta o costos marginals.
- Elasticitats a la funció d'oferta.
- L'equilibri de mercat i la formació del preu.
- Límits del mecanisme del mercat i la seua repercussió en els consumidors.

UNITAT DIDÀCTICA 5. Tipus de mercat

- La competència perfecta.
- Competència monopolística.
- Oligopoli.
- Monopoli.
- Els tipus de mercat dominants i la "il·lusió" ideològica de la competència perfecta.

UNITAT DIDÀCTICA 6.-ERRADES DE MERCAT

- La competència imperfecta.
- Les externalitats
- La publicitat i la demanda induïda.
- Els béns públics.
- La distribució desigual de la renda.
- Els cicles econòmics.
- Escassetat de béns no rendibles.

UNITAT DIDÀCTICA 7. El mercat de treball i el problema de l'atur.

- El mercat de treball

- Productivitat i salaris.
- La desocupació.
- Població activa, població ocupada i població desocupada.
- La taxa d'activitat, d'ocupació i d'atur.
- Polítiques d'ocupació

BLOC 4. LA MACROECONOMIA

UNITAT DIDÀCTICA 8. Magnituds nacionals i indicadors d'una economia

- Riquesa individual i nacional.
- El producte nacional i les principals magnituds relacionades.
- Estimació i càlcul de la renda nacional. La distribució de la renda.
- Polítiques de distribució. La distribució com a conflicte.
- Limitacions de les macro magnituds com a indicadors del desenvolupament d'una societat.

BLOC 5. LA INTERVENCIÓ DE L'ESTAT EN L'ECONOMIA

UNITAT DIDÀCTICA 9. La presa de decisions i la intervenció de l'Estat.

- La presa de decisions en l'economia: la tradició, la planificació, el mercat, fórmules mixtes.
- Las funcions de l'Estat. La política econòmica i els seus instruments.
- Efectes del desenvolupament de l'estat del benestar.
- La política macroeconòmica.
- Economia regional: Els dèficits fiscals interterritorials a l'estat espanyol.

UNITAT DIDÀCTICA 10. L'equilibri macroeconòmic.

- Demanda agregada i oferta agregada.
- El components de la demanda agregada.
- Teories del consum.
- Teories de la inversió i l'estalvi.
- La despesa pública.
- El saldo net exterior.
- La corba de Phillips.

UNITAT DIDÀCTICA 11. El pressupost públic i la política fiscal.

- El keynesianisme.
- Política fiscal expansiva i restrictiva.

- Els multiplicadors.
- Els estabilitzadors automàtics.
- Els pressupostos de l'Estat.

BLOC 6. ASPECTES FINANCERS DE L'ECONOMIA

UNITAT DIDÀCTICA 12. Finançament de l'economia: la política monetària.

- El diners: funcions i classes.
- Procés de creació dels diners: paper de la banca comercial.
- Valor dels diners, indicadors de la seua variació i inflació.
- Teories explicatives de la inflació.
- El sistema financer i el Banc Central Europeu.
- L'oferta i demanda monetària: els seus efectes sobre els tipus de interès.
- Els instruments de la política monetària.
- La política monetària i els seus efectes sobre la inflació, el creixement i els tipus de interès.

BLOC 7. EL CONTEXT INTERNACIONAL DE L'ECONOMIA

UNITAT DIDÀCTICA 13. El context internacional de l'economia

- Balança de pagaments.
- Anàlisi i interpretació de la balança de pagaments espanyola i els seus components.
- La Unió Europea.
- Globalització. Mercats de béns i financers.
- Funcionament, suports i obstacles del comerç internacional.
- Descripció dels mecanismes de cooperació i integració econòmica i - especialment de la Unió Europea.
- Funcionament del mercat de divises i els seus efectes sobre els tipus de canvi.
- Causes i conseqüències de la globalització i del paper dels organismes econòmics internacionals en la seua regulació. Anàlisi i valoració a partir d'informació que prové de diferents fonts.

BLOC 8. DESEQUILIBRIS ECONÒMICS ACTUALS

UNITAT DIDÀCTICA 14. Desequilibris econòmics actuals

- Consum i pobresa. Valoració crítica de models i necessitats de consum.
- Les crisis cícliques de l'economia.

- La crisi del 2008.
- Límits al creixement.
- El canvi climàtic.
- Imperialisme i subdesenvolupament.
- La lluita per les matèries primeres exhauribles.
- Mobilitat de capital versus no mobilitat de persones.
- Trets diferencials de l'economia espanyola i valenciana

4.2.RELACIONS ENTRE LES COMPETÈNCIES I ELS CONTINGUTS.

ORDRE ECD 65/2015, DECRET 87/2014, DECRET 51/2018 I DOCUMENT PONT BATXILLERAT

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES CLAU A DESENVOLUPAR
BLOC1.Economia i escassetat.L'organització de l'activitat econòmica UD1.L'economia i la necessitat d'elegir UD2.Els sistemes econòmics	CMCT,CAA,CSC,CCLI
BLOC2.L'activitat productiva UD3.La producció	CSC,SIEE,CAA,CMCT,CD
BLOC3.El mercat UD4.El mercat UD5.Tipus de mercat UD6.Errades de mercat UD7.El mercat de treball i el problema de l'atur	CMCT,CSC,SIEE,CAA
BLOC4.La macroeconomia UD8.Magnituds nacionals i indicadors d'una economia	CMCT, CSC
BLOC5.La intervenció de l'Estat en l'economia UD9.La presa de decisions i la intervenció de l'estat UD10.L'equilibri macroeconòmic UD11.el pressupost públic i la política	CSC,SIEE

fiscal	
BLOC6. Aspectes financers de l'economia UD12.Finançament de l'economia: la política monetària	CSC, CMCT, SIEE
BLOC7.El context internacional de l'economia UD13.El context internacional de l'economia	CSC,CAA
BLOC8.Desequilibris econòmics actuals UD14.Desequilibris econòmics actuals	CSC,SIEE

5. CRITERIS D'AVALUACIÓ

5.1. INTRODUCCIÓ

L'avaluació com a element central de la pràctica educativa, compleix una sèrie de funcions:

- Proporciona informació sobre els coneixements previs dels alumnes, els seus processos d'aprenentatge i la forma en què organitzen el coneixement.
- Permet al professor conèixer el grau en què els alumnes van adquirint aprenentatges significatius i funcionals.
- Facilita un seguiment personalitzat del procés de maduració i la determinació de les dificultats educatives especials dels alumnes.
- Ajuda a adequar els processos educatius a la situació i el ritme de cada alumne i grup concret.
- Possibilita que els estudiants descobreixen el seu desenvolupament i progrés personal en els nous aprenentatges, les seves aptituds per aprendre i les seves capacitats, interessos, motivacions, actituds i valors...
- Ajuda a revisar adaptar i millorar el procés d'ensenyament-aprenentatge.

L'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes en aquesta etapa educativa ha de ser contínua, processal, integradora, contextualitzada i formativa. Es pretén així que atenga globalment a tots els àmbits de la persona no solament els aspectes cognitius.

L'avaluació suposa, per tant, la recollida sistemàtica d'informacions sobre com s'està desenvolupant el procés d'ensenyament-aprenentatge i no només afecta als

processos d'aprenentatge dels alumnes sinó també als processos d'ensenyament desenvolupats pel professor.

L'avaluació, per tant, cal que siga:

Contínua: l'avaluació ha de tendir a detectar les dificultats d'aprenentatge dels alumnes en el moment en el qual es produeixin per poder realitzar les adaptacions necessàries.

Processal: implica no solament a l'estudiant sinó també a tots els agents de l'acció educativa. Ha de permetre la seva extensió a totes les activitats i no realitzar-se tan sol en certs moments puntuals i de forma aïllada.

Integradora: permet referir a les capacitats generals establertes per a l'etapa.

Formativa: suposa que l'avaluació ha d'aportar informació al llarg de tot el procés d'ensenyament-aprenentatge, tant al professor com a l'alumne. Al primer ha de proporcionar-li informació sobre el nivell real d'aprenentatge de cada alumne. Al segon ha d'aportar-li informació per al seu auto coneixement (autoavaluació), alhora que ho orienta sobre el seu procés d'aprenentatge, els seus assoliments i deficiències, i la manera de resoldre aquestes.

Contextual: implicarà que l'avaluació estarà referida a l'entorn del centre i, per tant, a un procés concret d'ensenyament-aprenentatge.

Segons la dimensió temporal l'avaluació pot ser: avaluació inicial, formativa i sumativa.

Avaluació inicial

En els primers dies del curs s'aplicaran les proves diagnòstiques i/o pautes d'observació que el departament determini.

Aquest tipus d'avaluació permetrà esbrinar els coneixements previs que l'alumne posseeix per iniciar des d'aquí el procés d'aprenentatge. En aquest sentit, el professor haurà de modificar els continguts de la matèria en funció dels coneixements que ja tenen els alumnes, és a dir, realitzar adaptacions curriculars d'aula.

És important també l'avaluació inicial per detectar possibles dificultats d'algun alumne per a l'aprenentatge i, d'aquesta manera, anar preparant les actuacions adequades perquè supere la matèria.

Avaluació formativa

L'avaluació formativa pretén detectar el nivell aconseguit en el procés d'aprenentatge, detectar les dificultats i esbrinar les seves causes, adaptar les activitats d'ensenyament i introduir correccions al procés d'ensenyament-aprenentatge.

Aquest tipus d'avaluació s'aplicarà sobre les capacitats de l'alumne, sobre la seva gradual adquisició de conceptes, procediments i actituds. L'avaluació de conceptes, i procediments es realitzarà a través de l'observació sistemàtica, de l'anàlisi del treball individual i en grup de l'alumne mitjançant proves i qüestionaris.

Les actituds s'avaluaran a través de l'observació individual, l'anàlisi del rol de l'alumne en grup i aula i per les discussions i debats.

Avaluació final. Avaluació sumativa

Pretén avaluar els resultats de l'aprenentatge de conceptes, procediments i actituds, així com el seu grau i nivell.

Serà en la Junta d'avaluació on els professors aporten els seus informes sobre el grau d'aprenentatge aconseguit a cada àrea. Amb això es realitzarà una avaluació global de capacitats i es prendrà la decisió sobre promoció o repetició. La seqüència d'avaluació inicial, formativa i sumativa serà aplicable també en cada bloc temàtic.

Aquest procediment d'avaluació ha de completar-se amb l'autoavaluació, amb la participació de l'alumne en el mesurament del seu propi aprenentatge, perquè sigui conscient dels seus progressos i dificultats. L'observació dels primers permetrà que l'alumne es reforci en la seva autoestima, mentre que el prendre consciència de les seves dificultats farà que aquestes siguin de més fàcil superació. En tots dos casos la motivació serà major.

5.2.CRITERIS D'AVALUACIÓ GENERALS DE L'ÀREA D'ECONOMIA

Com a norma general tot procés avaluador a l'àrea d'economia tindrà que seguir els següents criteris:

- 1. Identificar** els problemes econòmics bàsics d'una societat i raonar la forma de resoldre'ls en un sistema econòmic, així com els seus avantatges i inconvenients. Mitjançant aquest criteri es valorarà la capacitat de l'alumnat per analitzar críticament les diferents maneres de resoldre les qüestions bàsiques de l'economia que han donat lloc a sistemes econòmics diversos al llarg de la història.

Així mateix, es valorarà si és capaç de reconèixer l'escassetat, la necessitat de triar i el seu cost d'oportunitat com a motiu de la ciència econòmica. S'avaluarà la seva presa de consciència davant la necessitat de gestionar uns recursos escassos de forma raonable per satisfer les necessitats presents i futures.

2. Conèixer les característiques principals de l'estructura productiva espanyola i valenciana. Analitzar les causes d'una deslocalització empresarial a partir de dades sobre la productivitat, els costos i beneficis, així com valorar els seus efectes sobre l'economia i el mercat de treball.

A través de aquest criteri s'avaluarà si l'alumnat reconeix les característiques generals de l'estructura productiva i els elements característics dels tres sectors econòmics en l'àmbit autonòmic i nacional, i la seva relació amb els països de la Unió Europea i amb els canvis al mercat global.

La finalitat d'aquest criteri és valorar si s'identifiquen les raons del procés de divisió tècnica del treball i la seva relació amb la creixent interdependència econòmica i amb la necessitat de mecanismes de coordinació.

Així mateix s'avaluarà si l'alumnat reconeix i identifica situacions de desigualtat d'accés de les dones a les activitats econòmiques remunerades i la compensació desigual de les mateixes.

3. Interpretar, a partir del funcionament del mercat, les variacions en preus de béns i serveis en funció de diferents variables; analitzar el funcionament de mercats reals i observar les seves diferències amb els models, així com les seves conseqüències per als consumidors, empreses o estats.

S'avaluarà la capacitat d'analitzar i valorar els efectes del funcionament, no només dels models generals de mercats, sinó també en mercats propers a l'alumnat, analitzant els efectes positius o negatius que produeixen els canvis en les variables sobre els agents que participen en aquests mercats.

Amb aquest criteri es comprovarà si l'alumne o alumna identifica els mecanismes de funcionament d'una economia de mercat, distingint els factors determinants de l'oferta i de la demanda d'un bé, que permeten demostrar que l'equilibri de mercat s'aconsegueix quan els venedors i compradors es posen d'acord en el preu.

4. Diferenciar les principals magnituds macroeconòmiques i analitzar les relacions existents entre elles, valorant els inconvenients i les limitacions que presenten com a indicadors de la qualitat de vida; interpretar i tractar, amb instruments informàtics, xifres i indicadors econòmics bàsics.

A través d'aquest criteri es tracta de comprovar si es reconeixen les principals macro magnituds (Producte interior Brut, renda nacional, Producte nacional), així com les seves relacions, interpretació i utilitat.

S'avaluarà que aquest acostament als indicadors quantitius del benestar

material, a través d'instruments informàtics, es complementi amb una anàlisi, que permeti desvetllar els problemes pràctics en el seu càlcul i, sobretot, el significat qualitatiu dels mateixos, valorant críticament les limitacions que presenten per conèixer el nivell de desenvolupament d'una societat enfront d'altres indicadors com l'índex de desenvolupament Humà.

5. Explicar i il·lustrar amb exemples significatius les finalitats i funcions de l'Estat en els sistemes d'economia de mercat i identificar els principals instruments que utilitza per al seu sosteniment, valorant els avantatges i inconvenients del seu paper en l'activitat econòmica. Explicar les funcions d'altres agents que intervenen en les relacions econòmiques.

Amb aquest criteri s'avaluarà el coneixement que l'alumnat té del paper que juga l'Estat en l'economia, identificant les diferents finalitats (eficiència, equitat i estabilitat) i funcions (fiscals, reguladores, redistributives, estabilitzadores i proveïdores de béns i serveis públics), així com els instruments bàsics de política econòmica que s'apliquen en cada cas, assenyalant exemples de la intervenció de l'Estat i avaluant el significat del seu paper en l'activitat econòmica, així com el canvi en el model de societat, segons sigui el grau d'intervenció dels governs en l'economia.

Es tracta també de comprovar si l'alumnat valora la importància que tenen els Pressupostos Generals de l'Estat, Comunitat autònoma i Entitats locals, en les economies actuals com a instrument de planificació econòmica i de control dels diners públics.

6. Analitzar possibles mesures redistributives, els seus límits i efectes col·laterals i avaluar les mesures que afavoreixen l'equitat en un supòsit concret.

Aquest criteri pretén valorar la capacitat d'anàlisi de les desigualtats econòmiques i la manera en què determinades mesures poden corregir-les. També persegueix estimar si l'alumne o alumna reconeix l'eficàcia de la imposició directa i indirecta, les polítiques socials i de solidaritat, identificant la importància que té la distribució de la renda obtinguda, destacant la transcendència que té el creixement de la mateixa com a increment del benestar social en termes qualitius i no només en termes quantitius.

7. Descriure el procés de creació dels diners, els canvis en el seu valor i la forma en què aquests es mesuren, i identificar les diferents teories explicatives sobre les causes de la inflació i els seus efectes sobre els consumidors, les empreses i el conjunt de l'economia. Explicar el funcionament del sistema financer i conèixer les característiques dels seus principals productes i mercats.

Es pretén comprovar si l'alumne o alumna reconeix la funció dels diners i els productes financers en l'economia i la importància de tenir una moneda estable com a mitjà de pagament en l'àmbit internacional. Es constatarà si reconeix les principals

institucions financeres i si comprèn els mecanismes a través dels quals es fixa el preu del diner.

Així mateix es tracta que s'identifiquen i es valoren els diferents enfocaments sobre el problema de la inflació, els seus efectes sobre l'economia, especialment els referits a la pèrdua de competitivitat dels nostres productes als mercats internacionals i de pèrdua de capacitat adquisitiva per als diferents agents econòmics. També es comprovarà la identificació de les polítiques aplicables per controlar el problema i els seus efectes tant positius com a negatius.

8. Analitzar l'estructura bàsica de la balança de pagaments de l'economia espanyola i/o els fluxos comercials entre dues economies i determinar com afecta als seus components la variació en els seus fluxos comercials i eventuais modificacions en diverses variables macroeconòmiques.

Amb aquest criteri es comprovarà si l'alumnat coneix el significat de les principals partides d'una balança de pagaments i com aquesta representa les relacions entre una economia i l'exterior. L'anàlisi dels fluxos comercials permetrà així mateix valorar la seva capacitat per identificar les característiques dels fluxos comercials internacionals així com les conseqüències sobre les economies d'una variació en el tipus de canvi. Així mateix, el criteri ha de servir per comprovar que l'alumne o alumna és capaç d'analitzar els trets més significatius de la situació de l'economia valenciana i espanyola, en relació amb altres països, avaluant els avantatges i inconvenients d'una major integració en el context internacional.

9. Valorar l'impacte del creixement, les crisis econòmiques, la integració econòmica i el mercat global en la qualitat de vida de les persones, el medi ambient i la distribució local i mundial de la riquesa, amb especial referència cap als problemes de creixement econòmic, el sexisme en l'accés al treball i repartiment de tasques socials, i pobresa dels països no desenvolupats com a fruit de relacions econòmiques desequilibrades al costat de la necessitat d'intercanvis comercials més justs i equitatius.

Mitjançant aquest criteri es tracta d'avaluar si es reconeixen les conseqüències del creixement sobre el repartiment de la riquesa, sobre la degradació mediambiental i la qualitat de vida, així com els problemes que limiten el desenvolupament de determinades economies.

Es valorarà que l'alumnat reconegui les conseqüències de la internacionalització dels mercats i es comprometi de forma solidària davant les desigualtats sorgides, que compregui i jutgi de forma crítica les divergències que s'estan produint entre els països rics i pobres, i les seves causes.

Es comprovarà que té una actitud positiva i compromesa cap a la conservació del medi ambient, mostrant interès per millorar la preservació del seu entorn. Ha de valorar els recursos com un factor productiu escàs, en alguns casos no renovables, i reconèixer el que suposa el seu mal ús o abús per a la consecució d'un

desenvolupament sostenible.

Per altra banda, s'avaluarà que l'alumne o alumna manifesti una actitud crítica davant el repartiment desigual de tasques i el paper social i econòmic de les activitats domèstiques no remunerades.

10.Reconèixer diferents interpretacions i assenyalar les possibles circumstàncies i causes que les expliquen, a partir d'informacions procedents dels mitjans de comunicació social i/o Internet que tractin, des de punts de vista dispars, qüestions d'actualitat relacionades amb la política econòmica del país o Comunitat autònoma, distingint entre dades, prediccions i opinions.

Es comprovarà la capacitat d'analitzar críticament informacions amb diferents punts de vista sobre un mateix fet aparegut en els mitjans de comunicació, diferenciant entre el que és una informació objectiva (unes dades) i el que són opinions o prediccions. Així mateix, es valorarà si l'alumne o alumna reconeix que existeixen diferents interpretacions econòmiques i arriben a relacionar-les amb els diferents interessos econòmics i polítics que les motiven.

També s'avaluarà l'habilitat de traslladar al llenguatge verbal o escrit informacions presentades en altres llenguatges en els quals habitualment es presenta la informació econòmica.

Al finalitzar cada unitat didàctica es valoraran els resultats obtinguts pels alumnes, tant en proves orals com escrites i atenent a la participació activa de l'alumne a les classes, així com la seua relació amb la resta dels alumnes.

Amb tot això la qualificació s'obtindrà atenent a:

- 1.-Proves teòriques sobre coneixements adquirits
- 2.-Realització de treballs específics sobre temes puntuals :
 - presentació
 - originalitat
 - continguts
 - terminis d'entrega
- 3.-Actitud positiva i activa en classe.
- 4.-Valoració de la integració i el treball en equip:
 - compliment de missions encomanades
 - aportació d'idees, col·laboració
 - discussió i participació
- 5.-Llibreta i carpeta:
 - documentació (temes) arreplegada
 - presentació
 - continguts, la seua organització,...

- ortografia i sintaxis
- correccions efectuades

S'informarà periòdicament als alumnes, de forma personalitzada, de les notes dels diferents apartats, així com un *informe d'avaluació personalitzat* en cada avaluació

6. INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

Els instruments que seran utilitzats són:

- Control del treball realitzat a casa, amb l'objectiu de corregir i orientar a l'alumne.
- Correcció de la llibreta setmanalment per a comprovar que l'alumne millora en la presa de notes i apunts i millora alhora de ordenar i estructurar per escrit els nous coneixements adquirits.
- Realització de preguntes orals i aleatòries que seran incorporades al quadern del professor.
- Observacions diàries sobre la motivació i interès de l'alumne.
- Cada vegada que es finalitzarà l'explicació d'una unitat didàctica es realitzarà una prova per escrit.

Cada any al finalitzar el curs acadèmic el professors avaluarà els resultats assolits pels alumnes en aquesta matèria atenent als punts següents:

1. La concreció dels corresponents objectius, continguts i criteris d'avaluació.
2. La planificació temporal per al curs acadèmic.
3. La selecció d'aquells continguts que es consideren bàsics per a un adequat progrés educatiu de l'alumnat i la promoció als cursos successius.
4. L'organització dels continguts que permeti l'atenció a la diversitat de motivacions, interessos i capacitats de l'alumnat, per a oferir una adequada gradació de l'aprenentatge, així com les mesures educatives complementàries i de reforç.

5. Les mesures, les estratègies didàctiques i els criteris d'avaluació previstos per a facilitar a l'alumnat la superació de les corresponents matèries i àmbits pendents.
6. Els mètodes, les estratègies i els recursos didàctics previstos per a transformar les intencions educatives en una proposta coherent d'activitats d'aula, així com els procediments i instruments per a avaluar l'aprenentatge de l'alumnat i seguir el seu progrés.
7. La integració, en la matèria, àmbit o mòdul corresponent, de l'educació en valors.
8. Els resultats d'esta avaluació quedaran reflectits en el llibre d'actes del departament corresponent per a, si és el cas, adequar les activitats d'ensenyança i aprenentatge programades, així com els mètodes, estratègies i recursos didàctics adoptats.

7. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Com s'ha exposat anteriorment cal avaluar conceptes, procediments i actituds a través de l'observació individual i sistemàtica, a través de l'anàlisi del treball individual i en grup, així com el seu rol dins del grup i de l'aula, en les discussions i debats, i a través de les proves i qüestionaris.

Per tot això serà de gran importància comptar amb un quadern de notes adequat on el professor podrà prendre nota de la producció diària de cada alumne, així com els resultats de les proves i qüestionaris realitzats.

En el marc de l'avaluació contínua, es tindrà en compte per a l'avaluació- recuperació dels alumnes, els següents aspectes:

- el nivell de coneixements
- el nivell de comprensió
- l'expressió correcta
- la capacitat d'anàlisi, crítica i síntesi
- les tècniques empleades per a l'estudi de cada tema
- el grau de participació de l'alumne
- l'actitud davant la matèria.

Per a això a l'alumne se li sotmetrà en cada període d'avaluació a

diversos tipus de proves: teòriques, per avaluar conceptes, pràctiques per avaluar procediments.

En l'avaluació contínua, la recuperació té lloc en aquest marc, ja que al llarg dels tres períodes d'avaluació les proves de recuperació van implícites. En les tres avaluacions, s'avaluaran els continguts específics de l'avaluació corresponent així com els de les anteriors, a través dels diferents tipus de proves ja assenyalades.

D'aquesta manera, s'avaluen els continguts específics de l'avaluació en curs i també es revisen els coneixements continguts anteriors dels alumnes que els tenien aprovats i es recuperen els coneixements als alumnes que els superen positivament i que tenien anteriorment avaluacions suspeses.

Així, al llarg del curs i en les tres avaluacions establertes s'anirà avaluant, revisant i recuperant a través dels diferents tipus de proves ja assenyalades.

Resulta inviable aplicar el dret a avaluació contínua als alumnes si falten a un 25% de les classes de la matèria, amb el que s'habilitarà un procés d'avaluació extraordinari, en el qual es garanteix l'avaluació objectiva

Es tindran sempre en compte per a les qualificacions:

- nivell conceptual
- capacitat d'anàlisi i síntesi
- rigor en els continguts
- utilització dels procediments
- estructura de l'exercici
- lliurament de treballs i tasques encomanades
- treball en classe i casa i participació
- actitud davant la matèria

Altres variables relacionades amb competències transversals que formen part integral del procés d'ensenyament i aprenentatge son:

- Comportament/conducta
- Esforç
- Puntualitat
- Evolució personal
- Respecte a la resta de companys
- Ajuda als companys
- Situació personal (malaltia, problemes familiar, etc)

Cadascun d'aquests instruments entrarà a formar part de la nota d'avaluació amb la següent ponderació:

Activitats: 30%. En aquest apartat seran tinguts en compte els següents aspectes:

- Actitud a l'aula, tant cap a la matèria com als companys, a la professora i la resta de la comunitat educativa, valorant especialment el respecte per les idees de la resta de persones que la formen.

- Treball a l'aula o per a casa, presentació dels treballs dintre del termini i en la forma escaient, elaboració d'exercicis i treballs de forma adequada i responsable,...

- Treball a realitzar a casa.

Observació directa i control diari: 10 % (assistència regular, actitud, interès, comportament i participació de l'alumnat).

Cal remarcar l'importància del comportament d'acord amb la legislació vigent en matèria de delictes d'odi. El no respecte dels diferents s'avaluarà negativament:

Homo fòbia

Xenofòbia

Ideologies autoritàries no democràtiques.

Masclisme

Etc,...

En tot cas, s'estima que quan un alumne no realitzi en més de tres ocasions les tasques encomanades per a l'aula o treball a casa, suspèndrà automàticament l'avaluació, independentment de les proves escrites, doncs no manifesta el suficient interès i continuïtat en el treball de la matèria.

Proves escrites: 60%. Perquè una prova escrita sigui valorada positivament l'alumne haurà d'obtenir almenys 4 punts (sobre un total de 10); en el cas d'exàmens amb contingut teòric i pràctic ambdues parts han d'estar compensades.

Per superar la matèria serà necessari obtenir una qualificació superior a 5 en cadascuna de les avaluacions. Si no superés alguna de les avaluacions, tindrà la possibilitat de realitzar una prova escrita final sobre els continguts del curs, per a això és requisit imprescindible haver presentat totes les activitats en els terminis establerts.

Una correcta aplicació d'aquests instruments/ítems permetrà aconseguir una avaluació integradora, col·laborativa i participativa on queden implicats alumnat i famílies.

Procediments de recuperació

Recuperació d'alumnes amb avaluacions suspeses: es realitzarà una recuperació per cada avaluació avaluada negativament, tenint a més l'opció d'un examen global de tota la matèria al juny i si escau a la prova extraordinària de juliol.

8. METODOLOGIA. Orientacions didàctiques

8.1. METODOLOGIA GENERAL DE L'ÀREA

L'elecció del mètode, com la dels recursos i les activitats és el moment de major autonomia del professorat. Així mateix, la importància de la metodologia resideix a ser el vehicle dels continguts i un dels instruments imprescindibles per a l'atenció a les necessitats educatives específiques de l'alumnat.

La metodologia respon a la pregunta de "com" ensenyar i el "com", en aquests casos, condiona de manera decisiva el què. Les conjuntures actuals semblen requerir una metodologia participativa i activa que, partint de les idees o coneixements previs, potencie l'autonomia de l'alumnat en el seu aprenentatge. En aquesta línia, són molts els factors que caldria tenir en compte més enllà de judicis totalitaris o posicions ingènues.

Començarem per intentar definir que entenem per mètode:

- A.-És un camí per aconseguir els objectius
- B.-És el que possibilita l'ordre, la unió i la coherència en la dinàmica dels fets
- C.-Permet l'assimilació dels continguts
- D.-Motiva i desperta l'interès pel tema

Para la seva millor anàlisi, els mètodes poden ser classificats sota diferents criteris. Hem realitzat una classificació sobre la base de quatre aspectes que representen quatre vèrtexs del quadrilàter didàctic, a saber: el raonament, l'activitat de l'alumnat, la forma de treball en classe i la presentació dels continguts:

a) Per la forma del RAONAMENT exigít:

Deductiu: Si plantegem lleis, hipòtesis o teories de caràcter general i demanem la seva aplicació

Inductiu: Si partim de casuística i demanem la llei que la regula

b) Segons l'ACTIVITAT de l'alumnat:

Receptiu: Si el paper de l'alumnat és passiu, receptor.

Actiu: Si permet que l'alumnat intervingui en el procés

c) Per la FORMA DE TREBALL en classe

Verbalista: Dependent del relat del professorat

Intuïtiu: Per descobriment

d) Per la presentació dels CONTINGUTS

Sistemàtics: Establert per apartats

Ocasionals: Centres d'interès

Els mètodes, entesos com a propostes didàctiques sistematitzades que possibiliten el coneixement, que estan vigents en el nostre sistema educatiu són els següents:

GLOBALITZADORS: Els mètodes que van més enllà de la visió parcial de la realitat que tenen les disciplines, superant-les, el més important d'ells és la Metodologia de Projectes.

INDIVIDUALITZATS: Es basen en un treball individual, el més freqüent és el que utilitza com a recurs les fitxes.

SOCIALITZADORS: Són aquells que tenen com a principal objectiu la integració de l'alumnat en la societat.

DINÀMIQUES DE GRUP: Permet el treball en comú i l'aprenentatge entre iguals.

PERSONALITZATS: Són els mètodes que possibiliten un aprenentatge adaptat als processos personals: ritmes, capacitats, motivació i interessos.

TRANSMISSIUS: El més tradicional, és l'anomenat magistral o expositiu.

En general i de forma intuïtiva s'utilitzen diverses metodologies indistintament però podríem esmentar alguns factors que haurien de tenir-se en compte per a l'elecció de l'opció metodològica més adequada:

- Característiques de l'alumnat
- Naturalesa del continguts de les àrees
- Estructura i seqüència de la matèria
- Habilitats del professorat
- Organització d'espais, temps i recursos

Les Unitats Didàctiques, com a organització de continguts poden combinar diferents mètodes tenint en compte els factors exposats.

En qualsevol cas, és important observar que el mètode no és neutre. El mètode és en sí un contingut educatiu, és en si mateix també educatiu, sobretot en la promoció d'actituds i hàbits de treball. D'altra banda, caldria evitar pronunciar judicis maximalistes de l'estil de "mai s'ha d'utilitzar classes magistrals amb alumnat del primer cicle de la E.S.O., o, sempre és preferible elaborar materials propis i no utilitzar el llibre de text. S'ha d'alertar, així mateix, sobre posicions ingènues, amb les quals proclamen les màximes bondats per a les dinàmiques de grup sense tenir en compte les capacitats del professorat per conduir-les.

Però són les activitats i els recursos els qui ens van a donar la veritable mesura del mètode triat. Les activitats delaten les nostres veritables intencions per molt que programem o defensem una o una altra opció metodològica. Segons les destreses essencials bàsiques a aconseguir podem classificar les activitats en activitats de:

- A. Enfocament
- B. Recollida de la informació
- C. Record
- D. Organització
- I. Anàlisi
- F. Generació (Inferència, predicció...)
- G. Integració (Resum, reestructuració...) H. Avaluació

Els recursos són un altre element molt important dins de l'opció metodològica. Podem comptar amb els recursos:

- De l'entorn: naturals, culturals, del patrimoni històric, etc.
- Del propi centre.
- De les administracions, tant humans (Programes educatius, CEPs, monitors/as, assessoris/as, etc.) com a materials (guió d'activitats...).
- Que procedeixen de materials curriculars elaborats.
- Materials d'elaboració pròpia.

A la programació didàctica s'ha de relatar la bateria de recursos disponibles, aquells que prioritzarem per a la nostra actuació, tenint en compte que la seva pertinència està condicionada per les potencialitats del mitjà, les estructures cognitives de l'alumnat i la coherència amb la resta de la programació. Els recursos compleixen funcions que podríem relacionar de la següent manera:

1. Instructiva: Transmissora de continguts.
2. Formativa: Possibilita la formació integral.
3. Motivadora: Desperta interès.
4. De reflexió i innovació: Permeten una major autonomia del professorat, possibilitant alternatives metodològiques.

8.2. METODOLOGIA ESPECÍFICA D'ECONOMIA

Davant qualsevol nou aprenentatge, l'alumne posseeix ja idees i actituds prèvies. No obstant això, la importància creixent que tenen els assumptes econòmics en els diferents nivells de la societat i la forma tan directa en què ens afecten tant individual com col·lectivament provoca que els alumnes es mostren totalment receptius davant alguna cosa que consideren nou i que els pot servir d'utilitat.

Hem de tenir en compte aquesta actitud expectant i amb poques idees prefixades per iniciar el procés d'aprenentatge, en el qual el professor actuarà com a guia que permeti als alumnes adquirir els nous continguts. Per això, serà imprescindible començar pel més proper a l'alumne d'aquí iniciar un procés d'aprenentatge reflexiu, plantejant possibles problemes i solucions.

La impartició de la matèria ha de partir dels problemes econòmics actuals, els mitjans de comunicació transmeten diàriament nombroses i variades notícies econòmiques, i a través d'elles podem desenvolupar la nostra matèria fent-la més atractiva i més propera a l'alumne d'aquesta manera. Resulta necessari que l'alumne aconseguisca el coneixement del significat precís dels conceptes econòmics i un domini suficient en la seva utilització de manera que pugui expressar-se de forma oral i escrita amb correcció per interpretar i analitzar els problemes econòmics i les seves solucions.

Es proposarà la recerca de temes econòmics de l'entorn proper a l'alumne, tant en forma individual com en equip, utilitzant diferents fonts procedents d'informació de manera que faci de l'economia alguna cosa propera i útil.

El professor complirà la funció d'orientador en l'adquisició de coneixements i estimularà la reflexió davant el treball que es planteja i el ja realitzat, perquè l'alumne compregui el problema, planteja possibles solucions i corregisca possibles errors. Aquestes estratègies s'ajustaran a les diferents necessitats de l'alumne intentant donar resposta a les seves motivacions, interessos i capacitats.

En tot aquest desenvolupament metodològic és essencial comptar amb les diferents formes d'organitzar el treball a l'aula. Depenent dels continguts que s'estiguen treballant caldrà organitzar la classe d'una o una altra forma i per a aquesta fi s'explica essencialment amb tres models:

a. El treball individual per facilitar la reflexió particular de cada alumne.

b. El treball en xicotets grups de 4 o 5 alumnes que permet l'intercanvi d'idees i finalment,

c. El grup classe que és aconsellable per a la posada en comú de tasques realitzades, debats, i exposicions d'experiències pròpies.

Serà important que existesca un equilibri entre els tres models exposats d'organització de l'aula, encara que dependrà, en una part important, de la dinàmica interna de la classe.

Tot l'exposat anteriorment té com a fi necessària l'aprenentatge significatiu dels alumnes. Per aconseguir aquesta meta s'estableixen els següents principis didàctics:

Considerar que l'alumne, encara que procedeix d'una etapa comuna i obligatòria, segueix sent divers en la seva capacitat i ritme d'aprenentatge, per la qual cosa caldrà atendre cadascun dels diferents estils cognitius. Això implica facilitar situacions d'aprenentatge diferents, promovent estratègies didàctiques adequades i seleccionant activitats diferenciades, amb diferents nivells de profunditat i complexitat, i amb diferents graus d'elaboració.

Integrar, de forma satisfactòria, els continguts de tipus conceptual, procedimental, i actitudinal. Es considera que els continguts conceptuals han de constituir-se en organitzadors bàsics del currículum i, en conseqüència, els altres continguts han d'estructurar-se en relació a aquells.

L'Economia cobra enorme importància en la configuració de valors i actituds d'individus i grups, raó per la qual es persegueix la configuració de valors i actituds relacionades amb el diàleg i el consens, la solidaritat entre persones, regions i països, la conservació del mitjà natural i el rebuig del consum innecessari. Es tractarà de desenvolupar un esperit crític que facilite la detecció d'actituds i valors no concordes amb aquells.

Seleccionar els continguts que tenen major poder explicatiu i que

permeten comprendre els diferents conceptes elementals.

Limitar a l'imprescindible l'aplicació de tècniques matemàtiques, ja que en tractar-se d'un curs d'introducció a l'Economia, s'ha de donar major importància a la descripció, interpretació i explicació de la realitat econòmica.

Parar esment prioritària a l'activitat de l'alumnat, la qual cosa ha de conduir al fet que les activitats estiguen plenament integrades amb el contingut instructiu.

Realitzar treballs que estimulen el treball cooperatiu, l'ús de noves tecnologies i la utilització de diferents fonts d'informació.

Fomentar la participació de l'alumne mitjançant la realització de debats entre els alumnes on el professor actuarà com a moderador.

Per acabar, podem afirmar que la metodologia està basada fonamentalment en principis d'intuïció i participació activa en classe, intentant que els alumnes prenguen interès per la matèria i assimilien els conceptes deduint-los de les activitats realitzades i els relacionen amb els objectes que la tecnologia posa avui en les seues mans.

Es motivarà l'alumne perquè intervinga en les diferents experiències educatives.

S'intentarà que els conceptes bàsics els deduïsquen ells mateixos de l'observació de l'entorn que els rodeja i que siguin capaços de buscar la documentació tècnica adequada per a resoldre els possibles problemes tecnològics que se'ls plantegen.

S'intentarà que siga una metodologia activa (pràctica) ja que es tracta d'una etapa eminentment constructiva, realització de diverses operacions, així com la utilització directa d'algunes màquines i ferramentes i diversos materials

Es pretén que l'aprenentatge siga **significatiu** i es produeixca una acurada evolució de l'aprenentatge de continguts.

9. MESURES DE RESPOSTA PER A LA INCLUSIÓ I COMPENSACIÓ DE DESIGUALTATS.

DECRET 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià. [2018/7822]

Article 26. Alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en el Batxillerat.

1. Els centres educatius que imparteixen ensenyaments de Batxillerat han de fer les adaptacions pertinents i facilitaran les mesures i els suports necessaris perquè l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu puga cursar aquests estudis.
2. En els estudis de Batxillerat, els centres han de donar resposta a les diferents necessitats de l'alumnat a través d'itineraris adaptats als diferents ritmes, estils d'aprenentatge i situacions personals, que poden implicar la flexibilització en la durada de l'etapa.

L'alumnat no és homogeni, cadascun té les seves pròpies capacitats i interessos. Per tant, el professor ha de vetllar perquè tots ells aconseguen els objectius marcats inicialment.

Des de l'avaluació inicial i des de la recopilació de tota la informació rellevant d'anys anteriors, es procurarà detectar tant als alumnes amb deficiències en l'aprenentatge com aquells altres el ritme dels quals sigui superior al del comú de la classe.

Als alumnes amb facilitats en l'aprenentatge i el ritme del qual sigui major se'ls encomanaran activitats especials a realitzar tant dins com fos de l'aula. En aquest sentit hi haurà una preocupació per aquells que podent realitzar un aprenentatge superior el seu ritme no estigui d'acord per la falta d'hàbit de treball. A aquests alumnes se'ls motivarà perquè desenvolupin tot el seu potencial.

Per als alumnes amb deficiències en l'aprenentatge s'utilitzaran diferents estratègies que permetin la seva recuperació:

- utilitzar materials didàctics adequats als seus ritmes d'aprenentatge, és a dir, diversificar les activitats d'ensenyament-aprenentatge i els nivells de dificultat per contactar amb les seves necessitats.
- modificar la seqüenciació dels continguts de la forma més favorable per a l'alumnat,
- potenciar el treball autònom per aprofitar l'ajuda individualitzada de la professora,
- promoure la inclusió en grups el treball cooperatiu dels quals afavoreixi l'aprenentatge.

Per avaluar les capacitats adquirides per aquests alumnes es realitzaran proves diferenciades i s'adequaran i escalonaran els criteris d'avaluació al seu ritme d'aprenentatge. En aquest sentit, els criteris d'avaluació marcats per l'Administració s'utilitzaran com a referents mínims.

La finalitat és que la intervenció educativa siga el més individualitzada possible, això és, que el sistema educatiu ofereisca a cada estudiant l'ajuda pedagògica que aquest necessite en funció de les seues motivacions, interessos i capacitats d'aprenentatge. En batxillerat l'organització de l'ensenyament permet que el propi alumnat resolga aquesta diversitat mitjançant l'elecció de modalitats i optatives.

No obstant açò, és convenient donar resposta, ja des de les mateixes assignatures, a un fet constatable: la diversitat d'interessos, motivacions, capacitats i estils d'aprenentatge que l'alumnat manifesta. Cal, llavors, tenir en compte els estils diferents d'aprenentatge de l'alumnat i adoptar les mesures oportunes per a afrontar aquesta diversitat. Hi ha estudiants reflexius (es detenen en l'anàlisi d'un problema) i estudiants impulsius (responen molt ràpidament); estudiants analítics (passen lentament de les parts al tot) i estudiants sintètics (aborden el tema des de la globalitat); uns treballen durant períodes llargs i uns altres necessiten descansos; alguns necessiten ser reforçats contínuament i uns altres no; els cal prefereixen treballar solos i els cal prefereixen treballar en xicotet o gran grup.

Donar resposta a aquesta diversitat no és tasca fàcil, però sí necessària, doncs la intenció última de tot procés educatiu és aconseguir que l'alumnat assoleixca els objectius proposats.

Com a activitats de detecció de coneixements previs suggerim:

-Debat i activitat pregunta-resposta sobre el tema introduït pel docent, amb la finalitat de facilitar una idea precisa sobre d'on es parteix.

-Repàs de les nocions ja vistes amb anterioritat i considerades necessàries per a la comprensió de la unitat, prenent nota de les llacunes o dificultats detectades.

-Introducció de cada aspecte lingüístic, sempre que açò siga possible, mitjançant les semblances amb la llengua pròpia de l'alumnat o supervivència en ella.

Com a activitats de consolidació es realitzaran exercicis apropiats i tot l'abundants i variats que calga, amb la finalitat d'afermar els continguts tècnics, matemàtics, lingüístics, culturals i lèxics treballats en la unitat. Aquesta varietat d'exercicis compleix, així mateix, la finalitat que perseguim.

Amb les activitats de recuperació-ampliació, atenem no solament a l'alumnat que presenta problemes en el procés d'aprenentatge, sinó també a aquells que han aconseguit en el temps previst els objectius proposats.

Les diferents formes d'agrupament de l'alumnat i la seua distribució en l'aula influeixen, sens dubte, en tot el procés. Entenent el procés educatiu com un desenvolupament comunicatiu, és de gran importància tenir en compte el treball en grup, recurs que s'aplicarà en funció de concretament, per exemple, en les activitats que es vagen a realitzar, doncs els petits treballs de recerca, o en els debats proposats considerem que la posada en comú de conceptes i idees individuals genera una dinàmica creativa i d'interès en l'alumnat.

Es concedirà, no obstant açò, gran importància en altres activitats al treball personal i individual; en concret, s'aplicarà en les activitats de síntesis/resum i en les de consolidació, així com en les de recuperació i ampliació.

Hem d'escometre, doncs, el tractament de la diversitat en el Batxillerat des de dues vies:

1.L'atenció a la diversitat en la programació dels continguts, presentant-los en dues fases: la informació general i la informació bàsica, que es tractarà mitjançant esquemes, resums, glossaris, etc.

2.L'atenció a la diversitat en la programació de les activitats. Les activitats constitueixen un excel·lent instrument d'atenció a les diferències individuals de l'alumnat. La varietat i l'abundància d'activitats amb diferent nivell de dificultat permeten l'adaptació, com hem dit, a les diverses capacitats, interessos i motivacions.

10.UNITATS DIDÀCTIQUES

10.1.ORGANITZACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES

ECONOMIA PRIMER DE BATXILLERAT

BLOC 1:ECONOMIA I ESCASSETAT. L'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

UNITAT DIDÀCTICA 1. L'economia i la necessitat d'elegir

10.1.1.Objectius de la unitat

En aquest nucli temàtic es tracta d'introduir els estudiants en el camp de treball de l'economia, amb una perspectiva històrica, proporcionant-los exemples de problemes econòmics molt variats i de descriure i definir en què consisteixen les decisions econòmiques bàsiques (producció,distribució i consum). Així mateix, es tracta d'explicar per què s'afirma que l'Economia és una ciència social i de caracteritzar els sistemes econòmics contemporanis.

10.1.2. Continguts:

- L'economia com a ciència prescriptiva.
- Economia i escassetat.
- Las necessitats com a producte històric.
- El cost d'oportunitat d'una decisió.
- Relacions d'intercanvi i evolució històrica.
- El flux circular de la renda.

-Economia i territori.

10.1.3. Criteris d'avaluació

- Explicar la relació que existeix entre béns, recursos i necessitats.
- Desenvolupar el concepte de cost d'oportunitat, aplicant casos concrets.
- Comparar els sistemes econòmics de mercat, planificació central i mixta.
- Explicar les característiques del sistema d'economia de mercat.
- Descriure la forma en què l'excedent es distribueix en els sistemes econòmics.

10.1.4. Competències

CMCT-CAA-CSC-CCLI

10.1.5. Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Identificar el problema econòmic bàsic: l'escassetat
- Poder explicar que vol dir assignar factors de producció.
- Identificar les necessitats humanes.
- Poder classificar els béns.
- Saber els límits de les ciències prescriptives.

UNITAT DIDÀCTICA 2. Els sistemes econòmics

10.1.1. Objectius de la unitat

- Comprendre que els sistemes econòmics canvien històricament.
- Conèixer els sistemes econòmics que han existit històricament.
- Saber quins son els avantatges i els inconvenients de cadascun dels sistemes econòmics.
- Poder analitzar críticament el funcionament del capitalisme.

10.1.2. Continguts

- ¿Què entenem per sistema econòmic?
- La resposta a les tres preguntes clau: Què?, com? i per a quí?
- Els diferents sistemes econòmics coneguts: comunisme primitiu, esclavisme, feudalisme, capitalisme i socialisme de planificació central.
- La frontera de possibilitats de producció.
- Factors del creixement econòmic

10.1.3. Criteris d'avaluació

- Tindre capacitat per a respondre les tres preguntes bàsiques que defineixen un sistema econòmic.
- Conèixer els inconvenients del capitalisme i del socialisme .
- Poder relacionar FPP amb el creixement econòmic.

10.1.4.Competències

CCL-CSC-CAA-CEC

10.1.5.Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Aprofitar el treball a l'assignatura d'història.

BLOC 2.L'ACTIVITAT PRODUCTIVA

UNITAT DIDÀCTICA 3. La producció.

10.1.1.Objectius de la unitat

La divisió tècnica del treball i l'especialització permeten millorar la capacitat productiva d'una societat i, al mateix temps, generen unes relacions d'interdependència entre agents que necessiten de mecanismes de coordinació; en aquest sentit, el mercat de béns intermedis i l'empresa constitueixen els principals instruments de coordinació de la producció en la nostra societat. A més, els factors econòmics i principalment la població, la seua evolució i les seues característiques incideixen tant en la capacitat productiva com en la distribució del producte en cada societat. El sentit d'aquest nucli és posar de manifest la interrelació d'estos factors humans, tècnics, socials i econòmics.

10.1.2.Continguts

- La funció de producció
- El procés de producció: producció, distribució, venda i consum.
- L'empresa i les seues funcions.
- Els objectius de les empreses.
- La responsabilitat social corporativa (RSC)
- Factors de producció.
- El cost de producció i els beneficis.
- Productivitat i competitivitat.
- Els sectors econòmics

- Divisió del treball, productivitat i interdependència.
- Activitat econòmica, territori i població

10.1.3.Criteris d'avaluació

- Analitzar les característiques principals del procés productiu.
- Les raons de la divisió tècnica del treball.
- Calcular productivitat i la competitivitat d'una empresa
- Calcular, representar i interpretar els costos i els beneficis
- Representa i interpretar la funció de producció

10.1.4.Competències

CMCT-CAA-CSC-SIEE

10.1.5.Activitats d'ensenyament i aprenentatge

- Obtenció i anàlisi del cost de producció i del benefici.
- Lectura anàlisi i valoració de dades, quadros estadístics i gràfics i indicadors socioeconòmics.
- Seguiment de notícies relacionades amb modificacions en l'organització i localització de la producció.

BLOC 3.EL MERCAT

UNITAT DIDÀCTICA 4. El mercat.

10.1.1.Objectius de la unitat

Amb aquest unitat es pretén realitzar un esquema i una representació del comportament econòmic dels agents socials com a productors i consumidors, així com dels diferents models de mercat i les seues limitacions.

10.1.2.Continguts

- La demanda de mercat i la teoria del consumidor.
- La funció de demanda i la corba de demanda.
- Elasticitat i clàusula *caeteris paribus*: elasticitat preu demanda, elasticitat renda, elasticitat creuada.
- L'oferta de mercat i la teoria de costos.
- Elasticitats a la funció d'oferta.

- La funció d'oferta i la corba d'oferta o costos marginals.
- Elasticitats a la funció d'oferta.
- L'equilibri de mercat i la formació del preu.
- Límits del mecanisme del mercat i la seua repercussió en els consumidors.

10.1.3. Criteris d'avaluació

- Calcular i interpretar les variacions en quantitats demandades i oferides de béns i serveis en funció de les diferents variables.
- Representar gràficament i interpretar moviments al llarg de la corba de demanda i desplaçaments de la corba de demanda.
- Representar gràficament l'equilibri de mercat, després de calcular l'equilibri utilitzant la corba de demanda i la corba d'oferta.

10.1.4. Competències

CMCT-SIEE-CAA-CSC

10.1.5. Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Comprovació del funcionament del mercat en la llonja de peix o el mercat citrícola local.
- Explicar el comportament dels béns superiors i dels béns Giffen.
- Utilització d'Internet per a observar el funcionament dels mercats d'actius financers o mercat de futurs de matèries primeres.

UNITAT DIDÀCTICA 5. Tipus de mercat

10.1.1. Objectius de la unitat

- Comprovar com les empreses més grans mantenen un poder sobre el mercat que no s'adapta a les teories clàssiques de l'equilibri i els òptims.
- Comprovar com la competència perfecta soles existeix en molt pocs mercats, i és en eixos mercats on les empreses tenen molts problemes.

10.1.2. Continguts

- La competència perfecta.
- Competència monopolística.
- Oligopoli.
- Monopoli.

-Els tipus de mercat dominants i la "il·lusió" ideològica de la competència perfecta.

10.1.3.Criteris d'avaluació.

- Diferenciar cadascun del tipus de mercat.
- Saber explicar les estratègies dels oligopolis.
- Explicar per un monopoli ven menys quantitat i més cara.

10.1.4.Competències

CMCT-CSC-SIEE-CEC

10.1.5.Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Veure documentals de la televisió alemanya sobre el poder de les empreses que compren roba a Àsia.
- Ensenyar què és el Tribunal de Defensa de la Competència o les Lleis "Antitrust", tant a nivell de l'Estat espanyol com d'Europa.

UNITAT DIDÀCTICA 6. Errades de mercat

10.1.1.Objectius de la unitat

- Conèixer totes els problemes d'un sistema econòmic com el capitalisme que provoca fam i misèria a moltes persones al món.
- Saber quins són els mecanisme que generen injustícia al mercat.
- Explicar com és relacionen els problemes ambientals(canvi climàtic...) amb el sistema econòmic capitalista.

10.1.2.Continguts

- La competència imperfecta.
- Les externalitats
- La publicitat i la demanda induïda.
- Els béns públics.
- La distribució desigual de la renda.
- Els cicles econòmics.

10.1.3. Criteris d'avaluació

- Relacionar i analitzar críticament els límits al creixement.
- Distingir entre externalitats de consum i de producció.
- Explicar l'origen del cicles econòmics.
- Explicar que és l'efecte exclusió
- Relacionar la desigualtat amb la remuneració del factor productius.

10.1.4. Competències

CSC-CEC-CAA-CCL

10.1.5. Activitats d'ensenyament-aprenentatge

-Realitzar debats sobre el canvi climàtic, la fam al tercer món, la desigualtat en augment als països desenvolupat, etc.

UNITAT DIDÀCTICA 7. El mercat de treball i el problema de l'atur

10.1.1. Objectius de la unitat

- Conèixer la relació entre salari i drets laborals.
- Comprendre la importància dels sindicats.
- Analitzar la reforma laboral PP/PSOE.
- Conèixer les causes de l'atur segons les diferents teories.
- Pensar i proposar solucions per l'atur

10.1.2. Continguts

- El mercat de treball
- Productivitat i salaris.
- La desocupació.
- Població activa, població ocupada i població desocupada.
- La taxa d'activitat, d'ocupació i d'atur.
- Polítiques d'ocupació

10.1.3. Criteris d'avaluació

-Avaluar l'estructura del mercat de treball i la seua relació amb l'educació i formació, analitzant de forma especial la desocupació i la seua evolució, així com les diferents opcions polítiques per fer-li front.

10.1.4. Competències

Totes

10.1.5. Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Buscar a la premsa la taxa d'atur.
- Conèixer quines dos institucions donen dades sobre l'atur.
- Comparar l'atur de l'estat espanyol al d'altres països.
- Analitzar els costos psicològics i emocionals dels aturats.
- Analitzar la prestació d'atur.

BLOC 4. LA MACROECONOMIA

UNITAT DIDÀCTICA 8. Magnituds nacionals i indicadors d'una economia

10.1.1. Objectius de la unitat

En aquesta unitat s'analitzaran les variables més rellevants per a descriure les característiques bàsiques d'una economia (producció, ocupació, renda), i contrastar la seua validesa com a indicadors econòmics dels nivells de benestar i qualitat de vida.

10.1.2. Continguts

- Riquesa individual i nacional.
- El producte nacional i les principals magnituds relacionades.
- Estimació i càlcul de la renda nacional. La distribució de la renda.
- Polítiques de distribució. La distribució com a conflicte.
- Limitacions de les macro magnituds com a indicadors del desenvolupament d'una societat.
- Càlcul i interpretació d'indicadors bàsics d'una economia i anàlisi qualitativa d'estos.

10.1.3. Criteris d'avaluació

- Càlcul del PIB, la Renda Nacional, la renda per càpita a partir de dades subministrades d'un país.
- Conèixer els indicadors de pobresa dels països
- Límits dels indicadors econòmics

10.1.4.Competències

CMCT-CSC

10.1.5.Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Identificar el PIB i cadascun dels elements que l'integren.
- Ser capaç d'interpretar la informació macro.
- Identificar el PIB com una de les variables que ens indiquen la situació econòmica d'un país.
- Identificar les diferents formes del PIB.
- Utilitzar les transformacions necessàries per a passar del PIB al PNN o Renda Nacional i , després a la Renda Personal Disponible.

BLOC 5. LA INTERVENCIÓ DE L'ESTAT EN L'ECONOMIA

UNITAT DIDÀCTICA 9. La presa de decisions i la intervenció de l'Estat en l'economia

10.1.1. Objectius de la unitat

El procés de presa de decisions en una economia, la intervenció de l'Estat i les variables de política econòmica que controla el sector públic (legals, fiscals i monetàries) constitueixen els referents d'aquest nucli temàtic, en el qual es plantegen l'estudi i la valoració de mesures alternatives de política econòmica.

10.1.2.Continguts

- La presa de decisions en l'economia: la tradició, la planificació, el mercat, fórmules mixtes.
- Las funcions de l'Estat. La política econòmica i els seus instruments.
- Efectes de l'estat del benestar sobre el funcionament de l'economia.
- La política macroeconòmica
- L'impacte de l'actuació pública sobre el territori: Els dèficits fiscals i de inversió en el cas valencià.

10.1.3.Criteris d'avaluació

- Explicar raonadament la necessitat d'intervenció de l'estat a l'economia.
- Explicar l'origen de la crisi del 2008 en la desregulació de l'economia i la subordinació de l'estat a interessos espuris.

- Descriure i explicar raonadament el problema d'encaix de Catalunya a l'estat espanyol amb relació al tema econòmic.
- Explicar la situació valenciana.

10.1.4.Competències

CAA-CSC-CEC

10.1.5.Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Llegir articles de premsa sobre temes d'economia de diferents orientacions ideològiques i identificar-los.
- Racionalitzar i eliminar la "catalanofòbia" existent per una dolenta informació.
- Estudiar les balances fiscal de les comunitats autònomes de l'estat espanyol.
- Debatre les propostes econòmiques dels partits polítics i enquadrar-les dins de les corrents de pensament econòmic.
- Coneixement i anàlisi dels pressupostos i dels seus components d'entitats públiques: Estat, Generalitat, ajuntaments, etc.
- Preparació i realització de debats sobre qüestions controvertides: política de beques, educativa, d'inversions públiques, creació d'infraestructures, fonamentant les opinions i respectant les dels altres. --
- Interpretació de polítiques fiscals i els seus efectes sobre la distribució de la renda.
- Valoració dels efectes del desenrotllament de l'estat del benestar.

UNITAT DIDÀCTICA 10. L'equilibri macroeconòmic

10.1.1.Objectius de la unitat

- Conèixer els components de la demanda agregada.
- Conèixer com l'estat pot intervenir en la determinació de l'equilibri macroeconòmic.

10.1.2.Continguts

- Demanda agregada i oferta agregada.
- El components de la demanda agregada
- Teories del consum.
- Teories de la inversió i l'estalvi..
- La despesa pública

- El saldo net exterior
- La corba de Phillips

10.1.3. Criteris d'avaluació

- Poder explicar correctament la connexió entre impostos directes, consum, demanda agregada, creixement, inflació i atur.
- Conèixer la teoria del consum Keynesiana.
- Analitzar l'impacte del creixement econòmic.
- Conèixer les crisis econòmiques i els seus orígens utilitzant l'equilibri macroeconòmic: crisi de demanda versus crisi d'oferta.
- Explicar la relació de la corba de Phillips.

10.1.4. Competències

CSC-CCL-CMCT-CEC

10.1.5. Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Identificar i comprendre les diferents funcions del sector públic.
- Identificar els objectius del sector públic en un moment determinat.
- Relacionar el partits polítiques amb les polítiques macroeconòmiques.

UNITAT DIDÀCTICA 11. El pressupost públic i la política fiscal

10.1.1. Objectius de la unitat

- Conèixer l'estat en que es gasta els impostos recaudats.
- Quina és la pressió fiscal a l'esta espanyol.
- Sobre qui recauen els impostos.
- Qui es beneficia de la despesa pública.
- Qui era J. Maynard Keynes?
- Conèixer terminologia del Keynesianisme.

10.1.2. Continguts

- El keynesianisme.
- Política fiscal expansiva i restrictiva.
- Els multiplicadors.
- Els estabilitzadors automàtics.
- Els pressupostos de l'Estat.

10.1.3. Critris d'avaluació

- Identificar les funcions i objectius de l'Estat.
- Diferenciar la política fiscal expansiva i restrictiva, així com els seus efectes sobre l'economia.
- Analitzar dades extractades dels Pressupostos Generals de l'Estat, CCAA i ajuntaments
- Comprendre el funcionament dels estabilitzadors automàtics i de les polítiques fiscals discrecionals.
- Definir el dèficit públic i analitzar les seves diferents formes de finançament, explicant avantatges i inconvenients.

10.1.4. Competències

CCL-CAA-CSC-CEC

10.1.5. Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Analitzar el desballestament del welfare state i la seua incidència en les crisis econòmiques des de la dècada dels 70.
- Comprendre com la supremacia del pensament neoliberal actual i la crisi del keynesianisme a provocat la desregulació de l'economia i el increment de la desigualtat.
- Llegir articles de premsa (El diario, Público, Vilaweb, El País, etc) sobre aquesta problemàtica.

BLOC 6. ASPECTES FINANCERS DE L'ECONOMIA

UNITAT DIDÀCTICA 12. Finançament de l'economia: la política monetària.

10.1.1. Objectius de la unitat

Les funcions dels diners i la seua importància en el desenrotllament d'una economia monetària, el procés de creació de diners i la distribució de funcions i competències en el sector financer i els fenòmens inflacionistes conformen els continguts d'aquest apartat.

10.1.2. Continguts

- El diners: funcions i classes.
- Procés de creació dels diners: paper de la banca comercial.
- Valor dels diners, indicadors de la seua variació i inflació.

- Teories explicatives de la inflació.
- El sistema financer i el Banc Central Europeu.
- L'oferta i demanda monetària i els seus efectes sobre els tipus de interès.
- La política monetària i els seus efectes sobre la inflació,el creixement i els tipus de interès.
- Els instruments de la política monetària.

10.1.3.Criteris d'avaluació

- Definir el concepte de diners i descriure les seves funcions i qualitats.
- Diferenciar els diferents tipus de diners i estudiar el procés de creació de diners bancaris.
- Diferenciar la política monetària expansiva de la restrictiva, així com els seus efectes sobre l'economia.
- Conèixer els instruments de política monetària amb els quals explica el Banc d'Espanya.
- Analitzar les teories explicatives de la inflació, estudiant les diferències entre elles.

10.1.4.Competències

CCL-CMCT-CAA-CSC-CEC

10.1.5.Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Reconèixer les funcions dels diners.
- Descriure les causes de les variacions dels tipus d'interès.
- Descriure el funcionament del diners en l'actualitat
- Descriure el procés de creació dels diners bancaris.
- Analitzar com els bancs centrals intervenen per a controlar la inflació i el tipus d'interès.
- Explicar la situació actual de tipus d'interès negatius
- Conèixer i descriure els instruments del banc central europeu: Facilitats creditícies, operacions Open Market, subhastes, etc.

BLOC 7. EL CONTEXT INTERNACIONAL DE L'ECONOMIA

UNITAT DIDÀCTICA 13. El context internacional de l'economia

10.1.1.Objectius de la unitat

La descripció dels aspectes més rellevants del comerç internacional, el seu reflex comptable en la balança de pagaments dels distints països i la seua anàlisi, junt amb les noves tendències d'integració econòmica i els organismes internacionals més importants constituïxen l'objecte d'estudi d'aquest nucli.

10.1.2.Continguts

- Balança de pagaments.
- Anàlisi i interpretació de la balança de pagaments espanyola i els seus components.
- La Unió Europea.
- Globalització. Mercats de béns i financers.
- Funcionament, suports i obstacles del comerç internacional.
- Descripció dels mecanismes de cooperació i integració econòmica i especialment de la Unió Europea.
- Anàlisi i interpretació dels principals components d'una balança de pagaments.
- Funcionament del mercat de divises i els seus efectes sobre els tipus de canvi.
- Causes i conseqüències de la globalització i del paper dels organismes econòmics internacionals en la seua regulació. Anàlisi i valoració a partir d'informació que prové de diferents fonts.

10.1.3.Criteris d'avaluació

- Explicar les mesures proteccionistes del comerç exterior, així com les justificacions per al seu establiment.
- Analitzar dades de la balança de pagaments espanyola i comparar-la amb balança d'altres països de diferent nivell de desenvolupament.
- Analitzar els criteris de convergència exigits per Europa per formar part de la moneda única.
- Definir el concepte de tipus de canvi i raonar l'efecte que té l'alteració de la cotització de la moneda sobre les diferents balances.
- Conèixer les funcions dels principals organismes econòmics internacionals

10.1.4.Competències

CCL-CMCT-CAA-CSC-SIEE-CEC

10.1.5. Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Valorar els canvis més recents en l'escenari econòmic internacional mundial.
- Valorar l'aparició del països emergents (Xina, Índia, Brasil...)
- Explicar el proteccionisme Nord-americà de Trump.
- Conèixer les conseqüències del Brexit.
- Interpretar les balances de pagaments dels països.
- Conèixer el mercat de divises i el seu funcionament.

BLOC 8. DESEQUILIBRIS ECONÒMICS ACTUALS

UNITAT DIDÀCTICA 14. Desequilibris econòmics actuals

10.1.1. Objectius de la unitat

Les conseqüències negatives que sobre el medi ambient té l'ús dels recursos, la sensibilització dels diferents agents econòmics, la regulació i posada en pràctica de mesures polítiques actives de protecció mediambiental, els models de consum i la pobresa en el món són temes que cal abordar de manera recurrent en cada un dels nuclis temàtics, així com les referències i els exemples sobre l'economia valenciana i espanyola i les seues característiques estructurals.

10.1.2. Continguts

- Consum i pobresa. Valoració crítica de models i necessitats de consum.
- Les crisis cícliques de l'economia.
- La crisi del 2008.
- Límits al creixement.
- El canvi climàtic.
- Imperialisme i subdesenvolupament.
- La lluita per les matèries primeres exhauribles.
- Mobilitat de capital versus no mobilitat de persones.
- Trets diferencials de l'economia espanyola i valenciana.

10.1.3. Criteris d'avaluació

- Explicar els factors condicionants del creixement econòmic, analitzant els seus beneficis i costos i fent especial referència a la seva influència sobre el medi ambient.
- Observar el grau de compliment d'aquests factors en països subdesenvolupats.

- Analitzar els principals problemes econòmics que té la societat espanyola (desocupació, inflació, dèficit etc.)
- Analitzar les conseqüències econòmic-socials de les guerres, i dels interessos que aquestes amaguen.

10.1.4. Competències

Totes

10.1.5. Activitats d'ensenyament-aprenentatge

- Debats en classe sobre tots aquests temes de l'actualitat econòmica.
- Establir connexions entre la política i l'economia.

PER A TOTES LES UNITATS D'ECONOMIA

10.1.6. Recursos didàctics

El centre disposa, a la seva biblioteca i en el Departament d'Economia, de diversos manuals de diferents nivells que podran ser utilitzats pels alumnes, encara que no se'ls recomanarà l'adquisició de cap d'ells.

Quan l'organització de la classe siga en menuts grups, es repartiran aquests materials perquè els alumnes tinguin un instrument de suport, facilitant així la selecció dels continguts així com la confrontació d'idees i punts de vista diferents.

La resta dels materials tindran el seu origen fonamentalment en les fonts periodístiques, i documentals en vídeo d'on s'obtindrà informació que els permeti realitzar el seguiment d'un fet econòmic concret o l'estudi conjuntural d'un altre, sempre en relació amb l'entorn o amb esdeveniments propers als alumnes. Aquest tipus de materials té l'avantatge d'atreure la curiositat de l'alumne perquè en els fets que tracta de vegades tenen interessos personals. Els inconvenients derivats dels tecnicismes i coneixements no compresos hauran de ser resolts pel professor.

A l'hora de triar el recurs a utilitzar no hem d'oblidar que no hi ha recurs bo o millor, igual que no hi ha un mètode millor, cal buscar aquell recurs que s'adapte millor al nostre grup, a la unitat que estem impartint i als objectius que pretenem aconseguir.

Els recursos materials que s'utilitzaran en la impartició de la matèria d'Economia seran:

- Llibre de text Economia 1er Batxillerat. Anxo Penalonga Sweers. Editorial McGraw Hill. ISBN: 978-84-486-1595-6 i anteriors.
- Apunts
- Material escrit i elaborat pel professor.
- Canó projector per a ordinador
- Pissarra, guix i esborrany.
- Quadern de l'alumne, fotocòpies d'anotacions, exercicis o lectures
- Textos d'autors relacionats amb les Unitats Didàctiques.
- Premsa i revistes econòmiques (suport paper i digital)
- Transparències i gràfics.
- Pel·lícules

S'utilitzarà diàriament en classe, si es possible tindre a l'abast ordinador, i/o en casa Internet per a:

Consultar wikipèdia
Enciclopèdies d'economia i d'empresa
Diccionaris d'economia i d'empresa
Consultar estadístiques del INE.
Informes i dades Banc d'Espanya.
Informes i dades Banc Central Europeu.
Estadístiques i dades EUROSTAT
Informes ONU
Informes i dades del Banc Mundial
Geolocalització per determinar i comprendre el conflicte Nord-Sud
Geolocalització de la pobresa.
Observar línies de temps en el desenvolupament del paísos, de la revolució industrial, etc
Treballar la recerca i selecció d'informació a la xarxa de qualitat i rigor científic.

10.1.7. Activitats d'avaluació

Les activitats d'avaluació tenen com a referent els criteris d'avaluació de la unitat didàctica. Les activitats d'avaluació s'integren en la seqüència didàctica, ja que l'avaluació és contínua i la seva principal funció és formativa i formadora. Pel disseny de les activitats d'avaluació cal tenir en comte:

Quin tipus d'informació es pretén obtenir (funció de l'avaluació).

Que siguin coherents amb les competències bàsiques que es pretén desenvolupar i amb els objectius didàctics (criteris d'avaluació).

Les activitats d'avaluació han de propiciar que l'alumnat active els coneixements i habilitats de què disposa, done respostes complexes i creatives, reorganitze els coneixements disponibles per afrontar nous problemes.

Les activitats d'avaluació han de plantejar-se a partir de la resolució de casos, situacions simulades..

10.1.8. Activitats de reforç i ampliació.

Es realitzarà si es possible:

- Una visita a una empresa de la ciutat o rodalies, per veure al món real el que s'ha estudiat a classe.
- Xerrades d'empresaris al centre.
- Assistència a conferències sobre economia i empresa organitzat per l'Ajuntament d'Oliva.
- Visita a alguna empresa de la localitat.

10.1.9. Recuperació de l'alumnat amb àrees, matèries, àmbits o mòduls pendents

L'alumne tant prompte es determina que no ha assolit els objectius de la unitat didàctica proposarà al professor com pensa recuperar. Podrà ser per escrit, oral o realització d'un treball dirigit pel professor. L'alumne una vegada elegit el procediment per a recuperar si no assoleix de nou els objectius tindrà una altra oportunitat com la descrita anteriorment.

Els alumnes sabran que la superació dels objectius marcats en cada unitat didàctica serà sempre possible, ja que considerem que la seguretat és mustiadora i la inseguretat profundament desmotivadora i repercuteix negativament sobre el alumne.

La prova extraordinària serà com el seu nom indica realment extraordinària i relacionada amb la impossibilitat de l'alumne d'assistir a classe (malaltia, problemes familiars, etc...)

En general es treballarà en el marc teòric següent:

Les activitats d'avaluació tenen com a referent els criteris d'avaluació de la unitat didàctica. Les activitats d'avaluació s'integren en la seqüència didàctica ,ja que

l'avaluació és contínua i la seva principal funció és formativa i formadora. Pel disseny de les activitats d'avaluació cal tenir en comte:

-Quin tipus d'informació es pretén obtenir (funció de l'avaluació).

-Que siguin coherents amb les competències bàsiques que es pretén desenvolupar i amb els objectius didàctics (criteris d'avaluació).

-Les activitats d'avaluació han de propiciar que l'alumnat active els coneixements i habilitats de què disposa, done respostes complexes i creatives, reorganitze els coneixements disponibles per afrontar nous problemes.

-Les activitats d'avaluació han de plantejar-se a partir de la resolució de casos, situacions simulades...

10.2.DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES

ECONOMIA 1ER BATXILLERAT

PRIMERA AVALUACIÓ:

Fins novembre

Total dies:

50 dies

TOTAL SESSIONS AVALUACIÓ: 40 sessions

UNITATS DIDÀCTIQUES A IMPARTIR: 5

UNITAT DIDÀCTICA 1

8 HORES

UNITAT DIDÀCTICA 2

8 HORES

UNITAT DIDÀCTICA 3

8 HORES

UNITAT DIDÀCTICA 4

8 HORES

UNITAT DIDÀCTICA 5

8 HORES

SEGONA AVALUACIÓ:

Fins març

Total dies:

53 dies

TOTAL SESSIONS AVALUACIÓ:

43 sessions

UNITATS DIDÀCTIQUES A IMPARTIR: 5

UNITAT DIDÀCTICA 6

4 HORES

UNITAT DIDÀCTICA 7

6 HORES

UNITAT DIDÀCTICA 8

12 HORES

UNITAT DIDÀCTICA 9

12 HORES

UNITAT DIDÀCTICA 10

9 HORES

<u>TERCERA AVALUACIÓ:</u>	Fins juny
Total dies:	53 dies
TOTAL SESSIONS AVALUACIÓ:	43 sessions
UNITATS DIDÀCTIQUES A IMPARTIR: 3	
UNITAT DIDÀCTICA 11	10 HORES
UNITAT DIDÀCTICA 12	10 HORES
UNITAT DIDÀCTICA 1	10 HORES
UNITAT DIDÀCTICA 4	13 HORES

11. CONTINGUTS MÍNIMS

CONTINGUTS MÍNIMS D'ECONOMIA

BLOC 1

UNITAT DIDÀCTICA 1. L'economia i la necessitat d'elegir

Economia i escassetat.
 Las necessitats com a producte històric.
 El cost d'oportunitat d'una decisió.

UNITAT DIDÀCTICA 2. ELS SISTEMES ECONÒMICS.

¿Què entenem per sistema econòmic?
 La resposta a les tres preguntes clau: Què?, com? i per a qui?

UNITAT DIDÀCTICA 3. La Producció.

La funció de producció
 El procés de producció: producció, distribució, venda i consum.
 Factors de producció.
 Els sectors econòmics
 Divisió del treball, productivitat i interdependència.

UNITAT DIDÀCTICA 4. El mercat

La funció de demanda i la corba de demanda.

La funció d'oferta i la corba d'oferta o costos marginals.
L'equilibri de mercat i la formació del preu.

UNITAT DIDÀCTICA 5. Tipus de mercat

UNITAT DIDÀCTICA 6.-ERRADES DE MERCAT

La competència imperfecta.
La distribució desigual de la renda.
Els cicles econòmics.

UNITAT DIDÀCTICA 7. El mercat de treball i el problema de l'atur.

El mercat de treball
La desocupació.
Polítiques d'ocupació

BLOC 2

UNITAT DIDÀCTICA 8. Magnituds nacionals i indicadors d'una economia

El producte nacional i les principals magnituds relacionades.
Polítiques de distribució. La distribució com a conflicte.

UNITAT DIDÀCTICA 9. La presa de decisions i la intervenció de l'Estat en l'economia

La presa de decisions en l'economia: la tradició, la planificació, el mercat, fórmules mixtes.
Las funcions de l'Estat. La política econòmica i els seus instruments.
Efectes del desenrotllament de l'estat del benestar.
La política macroeconòmica.
Economia regional: Els dèficits fiscals interterritorials a l'estat espanyol.

UNITAT DIDÀCTICA 10. L'equilibri macroeconòmic.

Demanda agregada i oferta agregada.
El components de la demanda agregada

UNITAT DIDÀCTICA 11. El pressupost públic i la política fiscal.

Política fiscal expansiva i restrictiva.
Els pressupostos de l'Estat.

UNITAT DIDÀCTICA 12. Finançament de l'economia: la política monetària.

El diners: funcions i classes.
Teories explicatives de la inflació.
El sistema financer i el Banc Central Europeu.
L'oferta i demanda monetària i els seus efectes sobre els tipus de interès.

BLOC 3

UNITAT DIDÀCTICA 13. El context internacional de l'economia

Balança de pagaments.
La Unió Europea.
Globalització. Mercats de béns i financers.
Causes i conseqüències de la globalització i del paper dels organismes econòmics internacionals en la seua regulació.

UNITAT DIDÀCTICA 14. Desequilibris econòmics actuals

Consum i pobresa. Valoració crítica de models i necessitats de consum.
Les crisis cícliques de l'economia.
La crisi del 2008.
Límits al creixement.
El canvi climàtic.
Imperialisme i subdesenvolupament.
La lluita per les matèries primeres exhauribles.
Mobilitat de capital versus no mobilitat de persones.

12.ELEMENTS TRANSVERSALS

En aquest programació s'ha tingut en compte la idea de transversalitat com a forma de relacionar els continguts de la matèria amb els d'altres, considerant els valors i les actituds implícits en aquests continguts. El propòsit és contribuir que l'educació dels estudiants es duga a terme amb una major unitat de criteri entre les diferents matèries, cosa que pot aconseguir-se prestant atenció, en el moment de plantejar l'organització del projecte curricular, a aquells continguts que posseeixen caràcter interdisciplinari.

Aquests continguts transversals podem incloure'ls en les diverses categories que presentem tot seguit:

12.1.FOMENT DE LA LECTURA. COMPRENSIÓ LECTORA. EXPRESSIÓ ORAL I ESCRITA

El departament ha pensat les següents actuacions per a fomentar la lectura:

- Tindrà sempre present i a revisió i reflexió de l' ORDE 44/2011, de 7 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regulen els plans per al foment de la lectura en els centres docents de la Comunitat Valenciana.
- Prepararem textos adequats i d'interès per a cada nivell, en relació a l'assignatura.
- Es treballaran en casa.
- Es potenciarà i incentivarà la recerca d'informació en Internet i en llibres, revistes, etc per a fer els treballs trimestrals de caràcter monogràfic (materials, robòtica,centrals elèctriques, domòtica, etc).

12..2.COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL i TIC

Tractem aquest tema transversal amb l'ús de recursos audiovisuals i la producció de continguts: presentació de temes amb el canó de projecció en classe.

12.3.ACTIVITAT EMPRENEDORA

Es en aquest assignatura on l'emprenedoria es tractada de forma

sistemàtica. Cal recordar que *emprenedor* i *empresari* no son sinònims, com a molt cal entendre que una forma concreta de ser *emprenedor* és ser *empresari*.

La *emprenedoria* és la capacitat de les persones per innovar en tots els àmbits de la vida, per això té caràcter transversal. Creativitat, noves idees, gestió del risc es tracten al llarg del curs a l'assignatura d'economia.

12.4. EDUCACIÓ EN VALORS: EDUCACIÓ CÍVICA I CONSTITUCIONAL

La matèria economia permet la inclusió d'una sèrie de valors que la societat actual considera bàsics en la formació de les noves generacions. A continuació es fa referència a aquells que estan més íntimament relacionats amb aquesta matèria.

La profusió al llarg del curs de la translació de valors lligats al diàleg per solucionar els problemes d'individus i grups a nivell nacional, o a nivell internacional, promou actituds pacífiques per sobre del conflicte, per la qual cosa es pot dir que el material curricular proporciona Educació per a la Pau.

En inculcar al llarg del projecte valors de conservació dels recursos ambientals, de la responsabilitat ètica i social de l'empresa, mentre que influeixen en la qualitat de vida, es proporciona una Educació per a la Salut i alhora una Educació Ambiental. La translació de valors i actituds d'igualtat i solidaritat apareix de forma constant encara que amb major intensitat quan es tracta la gestió dels recursos humans, la qual cosa permet afirmar que hi ha també una Educació per a la Igualtat entre els individus i races en general i entre els sexes en particular.

També, es farà veure als alumnes valors i actituds relacionades amb tècniques de comunicació que afecten a la creació de necessitats fictícies, ajudant-los a reflexionar i analitzar, si escau, la influència de tals tècniques i a exercir de forma autònoma el paper de consumidors, per la qual cosa també hi ha un component d'Educació del Consumidor.

Aquests temes, que atenen al valor integral dels alumnes, es desenvolupen, fonamentalment a través dels continguts actitudinals i s'abordaran mitjançant diverses activitats al llarg del curs.

Per últim cal recordar que l'economia és present en tots els aspectes de la nostra vida quotidiana. Qualsevol persona necessita conèixer les regles bàsiques que

expliquen els esdeveniments econòmics i el llenguatge específic que utilitzen els economistes i els mitjans de comunicació per analitzar els fets.

L'estudi de l'economia ajuda a percebre i conèixer el món que ens envolta i possibilita analitzar les relacions humanes des d'aspectes microeconòmics i macroeconòmics, així com aprofundir-hi, tenint en compte variables de l'entorn i, més concretament, les que afecten al País valencià. També facilita la comprensió de conceptes emprats de forma habitual en l'economia i en el món empresarial, potencia habilitats de raonament, abstracció i interrelació, i proporciona eines per examinar de forma crítica la societat que ens envolta. Tot això justifica la presència d'una assignatura com l'economia en l'educació secundària obligatòria.

La societat cerca el benestar material i el progrés dels seus membres. L'enfocament econòmic suposa explicar la realitat des d'una perspectiva diferent, principalment a partir dels interessos i les necessitats que les persones manifestem a cada moment. Les persones ens veiem abocades a establir prioritats entre les nostres necessitats i a decidir quines satisfarem amb els recursos limitats de què disposem.

L'estudi de l'economia proporciona, juntament amb la formació tècnica, una sèrie de competències per fer feina en equip i habilitats de comunicació, iniciativa i lideratge. També estimula l'esperit emprenedor.

Cal destacar que en aquesta assignatura es tracten continguts essencials perquè, una vegada finalitzats els estudis de l'educació secundària obligatòria, els alumnes siguin mínimament competents en el desenvolupament d'activitats quotidianes com anar a un banc, comprar a termini, sol·licitar un préstec, etc.

13. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

-Assistència a conferències organitzades per L'Ajuntament d'Oliva sobre economia empresa.

Si es poden fer:

-Visita a la Cooperativa de Pego.

-Xerrades d'experts i/o empresaris de la zona.

14. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT I INDICADORS D'ÈXIT

L'avaluació de la pràctica docent és necessària per recollir informació respecte a les necessitats i assoliments dels alumnes. Cal reflexionar i prendre decisions pertinents per valorar tant la nostra actuació com a docents com la programació didàctica, que caldrà adequar cada vegada més als alumnes. Si cal, s'hauran de modificar aquells elements que han plantejat alguna dificultat i millorar així el procés d'ensenyament. Així doncs, s'hauran d'incorporar propostes de millora, les quals seran incloses en la memòria de fi de curs i figuraran en la programació del curs següent.

D'altra banda, es tracta d'un procés que és part integrant del procés educatiu i, per això, ha de realitzar-se de manera contínua, amb la finalitat no sols de valorar els resultats obtinguts segons les competències adquirides i els objectius aconseguits, sinó d'analitzar tot el procés d'ensenyament i aprenentatge. Serà decisiva per a detectar les dificultats en el moment en què es produïsquen, esbrinar-ne les causes i, en conseqüència, reorientar la intervenció educativa i acomodar-la a la diversitat de capacitats, ritmes d'aprenentatge, interessos i motivacions de l'alumnat.

Ara bé, per poder incorporar les mesures de millora, s'ha de tindre en compte una sèrie **d'indicadors d'èxit**, que ajudaran a comprovar el funcionament de la programació. Aquests indicadors s'obtidran a través de qüestionaris o enquestes, a complimentar pels alumnes i professors.

Indicadors d'èxit (a emplenar pel professorat)	Sí	No
La programació s'adequa a les necessitats de l'entorn i de l'alumnat		
La programació té en compte els interessos i el nivell de desenvolupament de l'alumnat		
La programació respon a la necessitat social de determinats continguts		
La programació s'aplica en la pràctica		
La programació contempla els objectius del cicle, la programació de les comissions, de recursos: biblioteca,		

periòdic, projectes de formació...		
Es fa un seguiment i avaluació trimestral de la programació.		
En la programació s'identifiquen aspectes que es poden millorar a partir de la memòria.		
La programació contempla l'atenció a la diversitat		
La planificació de les eixides didàctiques i activitats complementàries és coherent amb la programació.		
Les activitats complementàries potencien la participació de les famílies.		

Indicadors d'èxit (a emplenar per l'alumnat)	Sí	No
L'alumnat valora positivament el pla de les activitats complementàries		
Aquestes activitats fan que l'escola siga més oberta, interessant i divertida		
Els materials emprats són adequats i atractius per a l'alumne		
Cada unitat didàctica es treballa suficientment a classe.		
S'utilitza suficientment les TIC a classe		
Les unitats didàctiques presenten conceptes que s'haurien d'haver assolit en cursos anteriors		
La principal dificultat és expressar els conceptes a nivell escrit		
La principal dificultat és expressar els conceptes a nivell oral		
La principal dificultat és l'ortografia		
La principal dificultat és la comprensió lectora		
La principal dificultat és la comprensió oral		
S'han donat poques classes durant l'avaluació		

15. SEGUIMENT PROGRAMACIÓ: CORRECCIONS I AJUSTOS

Pego, setembre de 2021
Carme Escrivà Escrivà
David torres Guitart
Joan Carles Vicens Bordes,
Cap de departament d'Economia.